

2015

Hogeschool Rotterdam

Shirley Krassenburg

0846526

4^e jaars Pedagogiek



[PEER MEDIATION OP OBS DE KLIMOP]

Onderzoeksverslag gemaakt voor O.B.S. De Klimop te Den-Haag.

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeerscriptie. Voor deze scriptie heb ik onderzoek gedaan naar peer mediation op openbare basisschool de Klimop te Den Haag. Om dit onderzoek te realiseren is er dan ook samengewerkt met O.B.S. De Klimop. Hier heb ik verscheidene gesprekken gevoerd met onder andere de adjunct directrice en de IB-er om tot een goede onderzoeksaanpak te komen. Ik kijk met trots terug op dit afgelopen jaar en op mijn scriptie.

Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om een aantal mensen te bedanken die mij hebben geholpen met het realiseren van dit onderzoek en het maken van mijn scriptie. Op de eerste plaats wil ik Martine van der Pluijm bedanken voor de begeleiding gedurende dit jaar en onderzoek. Ik heb enorm veel gehad aan haar positieve instelling en geduld. Daarnaast wil ik mijn stagebegeleiders vanuit de Klimop bedanken: Marianne Hoeing en Anja Rexwinkel voor hun flexibiliteit, enthousiasme en feedback gedurende dit proces. Ook wil ik de leerkrachten van O.B.S. de Klimop bedanken voor hun medewerking, in het bijzonder Saskia van der Voet voor het openstellen van haar klas en voor haar gastvrijheid. Als laatst wil ik mijn medestudenten bedanken voor hun onvoorwaardelijke steun: Marieke S. en Marieke W.

Shirley Krassenburg

13 mei 2015

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Samenvatting.....	4
Abstract	4
Inleiding	5
Context & Informatie over de instelling.....	6
Probleemanalyse	8
Literatuurverkenning	10
Onderzoeksdoel en onderzoeksvragen.....	18
Onderzoeksaanpak.....	19
Type onderzoek en onderzoeksmethode.....	19
Steekproef.....	19
Deelconclusie I	23
Deelconclusie II.....	26
Deelconclusie III	28
Deelconclusie IV.....	30
Deelconclusie V: Sluit het voor dit onderzoek gemaakte stappenplan aan bij de wensen van de gebruikers?	35
Hoofdconclusie.....	41
Aanbevelingen	43
Discussiepunten	44
Literatuurlijst	45
Bijlage 1: Gesprek met adjunct.....	50
Bijlage 2: Casus les peer mediation.....	51
Bijlage 3: Analyse van de vragenlijsten.....	52
Bijlage 4: Analyse van de gebruikte citaten uit interviews.....	55
Bijlage 5: Analyse observaties groep 5/6	61
Bijlage 6: Analyse observaties groep 7	65
Bijlage 7: Analyse observatie groep 8.....	69
Bijlage 8: Observatie na het testen van het stappenplan	72

Samenvatting

Na verscheidene gesprekken met directie leden op openbare basisschool De Klimop bleek dat de school peer mediation een belangrijk punt vindt. Zij willen graag weten welke conflicten de leerkrachten ervaren en hoe zij peer mediation kunnen implementeren in hun klas. Er is daar met dit onderzoek op ingehaakt. Er is onderzocht welke conflicten de leerkrachten ervaren, wat hun mening is over peer mediation en wat er al wel of niet wordt gedaan aan peer mediation. Dit is gedaan aan de hand van het afnemen van vragenlijsten, interviews en het doen van observaties.

De belangrijkste resultaten zijn als volgt:

1. 67% van de ondervraagde leerkrachten verstaan een (geëscaleerd) meningsverschil onder het begrip conflict.
2. Meer dan 65% van de leerkrachten ervaart ruzies en vechtpartijen.
3. Meer dan 70% van de leerkrachten vindt mediation een goede methode om conflicten op te lossen.
4. Uit de interviews blijkt dat leerkrachten vooral behoefte hebben aan een kort en praktijkgericht stappenplan, dat makkelijk te gebruiken is.

Abstract

After numerous meetings with members of the management on public elementary school De Klimop they came to the following conclusion: peer mediation is important. The management wanted to know what kind of conflicts their staff experienced and how they could implement peer mediation in their classroom. As a researcher I based my research on those conclusions and wishes from the management. This research looked at what kind of conflicts teachers experienced, what their opinion is on peer mediation and what has or hasn't been done yet when it comes to peer mediation. This has been done using surveys, interviews and observations.

The following results are most important:

1. 67% of the surveyed teachers think a conflict is a disagreement that could or has already been escalated.
2. More than 65% of the teachers experience arguments and physical fighting.
3. More than 70% of the teachers think mediation is a good method to solve conflicts.
4. Interviews point out that teachers need a short and practice based plan with steps that is ease in use.

Inleiding

Tijdens een vergadering in vorig jaar maart heb ik kennis gemaakt met het onderwerp peer mediation en de methode De Vreedzame School. In deze vergadering kwam naar voren dat veel leerkrachten ontevreden zijn over deze methode, omdat ze het te tijdrovend vinden. Mede daarom wordt peer mediation nu niet toegepast.

Naar aanleiding van deze vergadering is een werkgroep opgericht met leerkrachten om te praten over hoe zij De Vreedzame School weer gaan invoeren. Er is aan mij als onderzoeker gevraagd om mij bezig te houden met het onderwerp peer mediation. Ik heb mij voornamelijk bezig gehouden met het soort conflicten die leerkrachten ervaren. Ook heb ik mij bezig gehouden met de oplossing van deze conflicten en hoe dit in de toekomst kan worden verbeterd. Daarnaast is de mening van leerkrachten gevraagd over peer mediation en is er gevraagd hoe de leerkrachten het zouden vinden om hun eigen leerlingen op te leiden tot mediators.

In dit verslag komt onder andere het volgende aan de orde:

1. De probleem analyse
2. De gevonden literatuur ter ondersteuning van het onderzoek
3. De aanpak en conclusies van de deelvragen
4. Het antwoord op de onderzoeksvraag
5. Aanbevelingen voor O.B.S. De Klimop

Context & Informatie over de instelling

De wijk

De wijk waarin O.B.S. De Klimop staat is een multiculturele wijk in de gemeente Den Haag. Deze wijk heet het Regentessekwartier, gelegen in het stadsdeel Segbroek. De wijk telt 12.700 inwoners waarvan ongeveer 58 procent van allochtone afkomst zijn. Dit zijn dan vooral mensen van Surinaamse of Marokkaanse afkomst (Gemeente Den Haag, 2014). Vanaf 2008 hebben er ook veel mensen van Poolse afkomst zich gevestigd (Gemeente Den Haag, 2014). Op O.B.S. De Klimop is dit ook te zien. Veel van de leerlingen hebben een Poolse of Marokkaanse achtergrond. Uit documenten beschikbaar op O.B.S. De Klimop blijkt dat de meeste kinderen komen uit een gezin met een laag inkomen en ouders hebben met een laag opleidingsniveau.

Meer over O.B.S. De Klimop

De Klimop profileert zich als een “zorgzame school”(De Klimop, 2014). Kinderen met bijvoorbeeld een taalachterstand kunnen terecht in de nevenstroom klas. Dit is een klas voor kinderen van 6 tot 12 jaar die net in Nederland zijn. Deze lessen zullen vooral in het teken staan van de Nederlandse taal, maar ook de normen, waarden en gebruiken die in Nederland gehanteerd worden (De Klimop, 2014). Met behulp van vervolgonderzoeken die gedaan worden door professionals wordt gekeken of de kinderen vooruit zijn gegaan. Uiteindelijk zouden de kinderen zo ver moeten zijn dat zij weer mee kunnen doen met de normale lesstof in de klas.

Daarnaast is er ook een schakelklas. Dit is voor kinderen die meekomen met de reguliere vakken in de klas, maar wat ondersteuning kunnen gebruiken op het gebied van woordenschat. Deze kinderen worden hierin begeleid. Het doel is uiteindelijk hetzelfde als die van de nevenstroom klas (De Klimop, 2014).

Algemene (contact) informatie van de instelling:

Adres: De Réaumurstraat 43, 2562 TW

Telefoon: 070 – 3562018

Directie: Dhr. C van Loon, mevr. M. Hoeing

Waarom de Vreedzame School voor O.B.S De Klimop?

De Klimop is gelabeld als Vreedzame basisschool. Dit houdt in dat zij de methode De Vreedzame School hebben aangeschaft. Als school heb je al het label “Vreedzame School” als je de methode in huis hebt. Hierbij horen ook cursussen die de leerkrachten krijgen. Er kan niet alleen worden gekozen voor lesboeken, de cursus moet worden afgerond (De Vreedzame School, 2013). De Klimop is een school gelegen in een multiculturele wijk. Dit betekent dat er veel verschillende culturen samen wonen en werken. Dit houdt in dat ook op de school zelf veel culturen samenkomen en samen leren. Dit is ook zo op O.B.S De Klimop. Er komen volgens de adjunct-directrice M. Hoeing nogal eens vechtpartijtjes voor en dit gaat dan onder andere over het behoren tot bijvoorbeeld een bepaalde cultuur. De Vreedzame School speelt hier op in. Het is een methode die als doel heeft om een school te maken tot een verbonden gemeenschap, waar leerlingen in harmonie samen kunnen leren en conflicten samen kunnen oplossen. Men leert om later te kunnen functioneren in de maatschappij zoals hij nu is (NJI, 2010). O.B.S. De Klimop vindt het belangrijk dat peer mediation wordt toegepast en dat hun leerlingen competentier worden op sociaal gebied (De Klimop, 2014).

Probleemanalyse

In 2001 heeft O.B.S. De Klimop besloten om een van de eerste scholen in Den Haag te zijn die zich een Vreedzame School mag noemen. Zij hebben dus gekozen om de methode de Vreedzame School te hanteren. Echter na verloop van jaren en veel wisselingen binnen het team is het hanteren van de methode op de achtergrond geraakt en wordt de methode volgens de directie van de school minder tot helemaal niet gebruikt. De leerkrachten die nieuw binnen zijn gekomen in het team hebben de cursus die hoort bij de methode dus niet gehad en werken niet met de methode. Dit is dan ook de oorzaak van het verwateren van het structureel gebruik van de methode. Nu heeft de directie in de vergadering van vorig jaar maart (die eerder is benoemd in de inleiding) bekend gemaakt dat zij het belangrijk vinden dat de methode weer gebruikt gaat worden en daarmee ook dat peer mediation weer moet worden toegepast, aangezien dit onderdeel is van de methode.

Perspectieven op micro, meso en macro niveau

Het probleem is te bekijken op micro, meso en macro niveau en daarmee ook vanuit verschillende perspectieven. Allereerst wordt er gekeken naar het probleem op micro niveau. Dit is op niveau van de leerlingen van O.B.S. de Klimop. De leerlingen waar dit onderzoek zich op zal gaan richten komen uit groep 5 tot en met 8. Later in dit onderzoek zal verder worden toegelicht wat de morele ontwikkeling van een kind is. Dit houdt kort gezegd in dat leerlingen zich leren verplaatsen in de ander en leren wat goed of fout is (Kohnstamm, 2009). Rond de leeftijd die kinderen hebben in groep 5 tot en met 8 is dit vol in ontwikkeling (Kohnstamm, 2009). Zij leren kijken naar de ander en leren dat een ander ook gedachten en gevoelens heeft die anders zijn dan die van hen. Peer mediation leert kinderen om te praten over conflicten en zich te verplaatsen in een ander. Peer mediation zou dus de morele ontwikkeling kunnen bevorderen (Kohnstamm, 2009). Deze kennis en ontwikkeling lopen de leerlingen op dit moment mis.

Ten tweede kan er worden gekeken naar dit probleem op meso niveau. Dit is het niveau van het bestuur en de leerkrachten. De directie en de IB-er geven beide aan dat zij het als een probleem ervaren dat de methode niet structureel meer wordt gebruikt. Dit blijkt uit een gesprek met de adjunct directrice en de IB-er. Een verslag van dit gesprek is te vinden in bijlage 1. Uit dit gesprek bleek ook dat zij als onderliggende reden voor het probleem de vele vechtpartijen en ruzies geven, maar concrete voorbeelden hebben zij niet gegeven. Daarnaast bleek uit dit gesprek ook dat er nog niet duidelijk is welke onderliggende problemen en conflicten de leerkrachten ervaren die mogelijk inzicht geven in de bruikbaarheid of juist weerstand om peer mediation in te zetten. Daarom zal dit onderzoek starten bij de vraag naar

welke precieze problemen op de school ervaren worden waarbij peer mediation een oplossing kan bieden.

Als laatst kan er worden gekeken naar dit probleem op macro niveau. Dit is de maatschappij. Het is de taak van de school om leerlingen op te leiden tot burgers die zich later kunnen redden en kunnen functioneren in een democratische maatschappij en dus conflicten kunnen oplossen aan de hand van gesprekken (mediation) en discussies (De Vreedzame School, 2013). Op dit moment gebeurt dit volgens de IB-er en de Adjunct directrice op basisschool de Klimop niet. De overheid rekent er op dat elke school een aantal uur in de week besteedt aan het vak burgerschapsvorming. Dit begrip zal in de literatuurverkenning nader worden verklaard. Het is belangrijk voor de maatschappij en voor de toekomst dat scholen leerlingen opleiden tot zelfstandige individuen die weerbaar en sociaal competent zijn. Dit draagt bij aan minder criminaliteit en werkloosheid (Rijksoverheid, 2014).

Maatschappelijke relevantie

Daarnaast is dit onderzoek maatschappelijk relevant. Er is aandacht voor het probleem rond het thema peer mediation. Een voorbeeld hiervan is het thema pesten en methodes die gemaakt zijn om kinderen sociaal competenter te maken. Scholen zijn actief bezig met deze thema's en ook tv programma's zoals "Gepest!" en "Project P: Stop het pesten!" lijken de nieuwe trend. Daarnaast is ook het Ministerie van Onderwijs druk bezig om pestgedrag tegen te gaan en te verminderen. Staatssecretaris Dekker heeft een akkoord ondertekend voor een actieplan. Dit actieplan heet "Stop het pesten." Scholen zullen worden ondersteund in het kiezen van een anti-pest aanpak. Het ministerie stelt hiervoor informatie beschikbaar over bewezen effectieve programma's en methodes en faciliteren zij kennisuitwisseling tussen scholen en samenwerking met experts (Rijksoverheid, 2014).

Dit onderzoek gaat zich echter focussen op peer mediaton. Het doel is om te uit te vinden hoe de school en de leerkrachten hun leerlingen kunnen bijbrengen wat peer mediation is en hoe zij de leerlingen kunnen opleiden tot mediators.

Literatuurverkenning

In de literatuurverkenning voor dit onderzoek zullen een aantal begrippen naar voren komen die van belang zijn voor dit onderzoek. De begrippen zullen aan de hand van relevante literatuur worden verklaard. Deze begrippen hangen samen met de probleem analyse. Allereerst zal er worden beschreven wat een conflict inhoudt en op welke definitie van een conflict dit onderzoek zich richt. Daarna zal er meer worden uitgewerkt over het onderwerp pesten, aangezien dit maatschappelijk relevant is rond het thema peer mediation en interessant kan zijn voor het onderzoek. Dan zal de methode De Vreedzame School verder worden toegelicht, met daarop volgend verscheidene andere methodes en interventies uit de databank van het NJI die zijn ontwikkeld tegen pesten en voor het verbeteren van sociale competenties. Een kleine selectie van alle methodes zal worden beschreven. Dan zal er verder worden toegespitst op het onderwerp burgerschapsvorming en peer mediation. Er worden ook leerstijlen beschreven die inzicht bieden in waarom het juist belangrijk is voor kinderen van groep 5 tot en met 8 om te leren praten over conflicten. Als laatste zal er worden gekeken naar internationale onderzoeken rondom andere methodes die vergelijkbaar zijn met De Vreedzame School and het thema pesten.

Conflicten en pesten

Volgens de literatuur kunnen conflicten enorm schadelijk zijn voor een goede relatie tussen de leerlingen en de leerkracht, maar ook tussen leerlingen onderling (Woltjer& Janssens, 2010). Dit onderzoek gaat uit van het volgende: een conflict is de strijd of botsing tussen twee (of meer) mensen (Woltjer& Janssens, 2010). Er kunnen verschillende redenen zijn voor conflicten, bijvoorbeeld als een persoon ervaart dat de ander zijn gedragingen niet voldoen aan zijn of haar behoeften of als oordelen niet met elkaar overeenstemmen (Woltjer& Janssens, 2010). De maatschappij maakt zich zorgen om toenemend geweld en conflicten op basisscholen. Methodes gebaseerd op mediation en anti-pest methodes schieten dan ook als paddenstoelen uit de grond (Johnson & Johnson, 2013).

Een mogelijke andere oorzaak van een conflict zou pesten kunnen zijn (CSV, 2014). Dit onderzoek houdt zich aan de volgende definitie van pesten van het Nederlands Jeugd Instituut (2012): Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. De gevolgen van pesten zijn langdurig en kunnen meespelen op lange termijn (Gommans, 2008). Het heeft namelijk een negatieve invloed op het ontwikkelen van een eigen identiteit, wat op zijn beurt weer effect kan hebben op hoe een kind zich als volwassene staande houdt in de maatschappij (Gommans, 2008). Het Centrum voor School en Veiligheid (CVS) geeft ook nog een aantal andere gevolgen van pesten (2014):

- Het ontwikkelen van een minderwaardigheidsgevoel;
- Eenzaamheid;
- Slechtere prestaties op school;
- Moeite met concentreren en slapen;
- Depressiviteit;
- Vervormd en negatief zelfbeeld.

Meer over de methode De Vreedzame School

De Vreedzame School is ontwikkeld in de stad Utrecht door de CED-groep (De Vreedzame School, 2013). Dit is een groep die educatieve projecten zoals De Vreedzame School ontwikkelt en maakt (De Vreedzame School, 2013). In Utrecht zijn dan ook de meeste scholen die het label Vreedzame School dragen. De aanleiding van het ontwikkelen van deze methode was een onderzoek in 1998 (NJI, 2010). Dit was een onderzoek naar geweld tegen leerkrachten. Hieruit bleek dat 20% van de leerkrachten in het basisonderwijs wel eens slachtoffer is geweest van fysiek geweld. In 2005 is dit onderzoek nog eens uitgevoerd. Nu was het percentage hoger dan 50% (NJI, 2010). Hieruit kan worden geconcludeerd dat het aantal geweldplegingen in het onderwijs is gegroeid (NJI, 2010).

Door middel van de zogenoemde Veiligheidsthermometer wordt gemeten hoe veilig kinderen zich voelen op hun school (NJI, 2010). De “Veiligheidsthermometer” is een vragenlijst voor kinderen en voor de leerkrachten. In 2008 deden er in totaal 106 scholen mee (NJ, 2010). In 2009 is er gekeken of scholen die werken met De Vreedzame School beter scoorden op het gebied van veiligheid. Uiteindelijk bleek dat het aantal conflicten op scholen met deze methode is afgenomen (NJI, 2010).

De Vreedzame School heeft daarnaast als doel om de sociale betrokkenheid van leerlingen te vergroten (NJI, 2010). Leerkrachten spelen een belangrijke rol en krijgen in een 8 daagse training advies over hoe zij moeten handelen tijdens een conflict. Ook is deze training vooral gericht op bijvoorbeeld kennismaking met het materiaal en hoe ze ouders kunnen betrekken bij de uitvoering van de methode (NJI, 2010).

Zoals eerder genoemd krijgen ook leerlingen een cursus. Hierbij wordt gefocust op het oplossen van conflicten. Leerlingen leren bijvoorbeeld goed luisteren, samenvatten, goede vragen stellen, doorvragen en observeren (NJI, 2010).

De methode is gebaseerd op het Amerikaanse “peer mediation” en dit betekent dat leeftijdsgenoten met elkaar in gesprek gaan over een conflict (De Jong, 1994). Nederland

heeft deze manier van gespreksvoering gezien en doorontwikkeld naar de methode De Vreedzame School (NJI, 2010).

De Vreedzame School werkt met kwaliteitscriteria die de kwaliteit van de methode moeten bewaken. Het is de bedoeling dat er een groep wordt gemaakt waarin de directeur zit, en deze moet 5 keer in het jaar bijeenkomen (NJI, 2010). Dit wordt de interne stuurgroep genoemd. De directeur neemt hierin het voortouw en leidt de vergadering, maar een IB-er of een leerkracht kan ook als functionaris dienen (NJI, 2010). Ook zitten hier twee vertegenwoordigers (leerlingen) bij uit de midden en bovenbouw. Er wordt dan besproken hoe het loopt met de methode en of er op of aanmerkingen zijn (NJI, 2010).

Daarnaast moet er ook, naast de reguliere teamvergaderingen, 6 keer per jaar een vergadering worden georganiseerd met als onderwerp De Vreedzame School. Ook moet de Veiligheidsthermometer die hierboven is beschreven worden uitgevoerd en moeten ouders en nieuwe leerkrachten worden ingelicht en geschoold (NJI, 2010).

Andere methodes en interventies

Er zijn verschillende methodes ontwikkeld om pesten tegen te gaan, om kinderen sociaal competent te maken en om kinderen te leren hoe zij conflicten op kunnen lossen. Deze methodes hebben als doel om het gevoel van eigenwaarde te versterken, het helpen met genuanceerder nadenken over de bedoelingen van een ander en het verhogen van het competentie gevoel (Kohnstamm, 2009). Het Nederlands Jeugd Instituut heeft vele, effectief gebleken methodes in hun databank. Hieronder zal een kleine selectie van de vele bestaande methodes worden toegelicht.

- Het ABC: dit is een competentie training voor leerlingen van 6 tot 12 jaar, die sociaal vaardigheidstekorten hebben. Het zijn vrij intensieve trainingsbijeenkomsten gedurende 7 weken. Elk van deze bijeenkomsten heeft een thema, gericht op sociale vaardigheden. Denk hierbij aan het 'zeggen van nee' en het zich kunnen verplaatsen in de ander (NJI, 2010). Aan het einde van deze training kan een kind onder andere initiatief tonen in het contact met anderen door bijvoorbeeld te vragen om mee te spelen, op een rustige manier 'nee' zeggen als iets als niet leuk wordt ervaren en het herkennen van verbale en non verbale communicatie (NJI, 2010).
- De Kanjertraining: dit is een training bedoeld voor kinderen van 4 tot 16 jaar die problemen hebben in de omgang met anderen. Het doel is het stimuleren van sociaal competent gedrag en het verminderen van pesten, conflicten en uitsluiting. De Kanjertraining lijkt op De Vreedzame School, het bevat namelijk ook een lessenreeks die

wekelijks wordt gegeven. Ook besteed De Kanjertraining tijd en aandacht aan leerkrachten en ouderparticipatie (NJI, 2010). Resultaten van deze training zijn onder andere een vermindering van negatieve gedachtes bij leerlingen, het sociaal aanvaard voelen in de klas en een vermindering van storend gedrag in de klas (NJI, 2010).

- KiVa: dit is een school breed antipest programma dat zich bezighoudt met het verminderen van pestgedrag en hiervoor de kracht van de school gebruikt. Er wordt wekelijks een les gegeven die gericht is op het verminderen van pestgedrag, het helpen van het gepeste kind en kennis over het begrip pesten zelf. Het is gericht op kinderen van 7 tot 13 jaar, maar richt zich ook doormiddel van voorlichting tot ouders en leerkrachten (NJI, 2010). Leerlingen op KiVa-scholen ontwikkelen zelf een meer negatieve houding tegenover pesten, leren om meer inlevingsvermogen te hebben voor het slachtoffer en gaan zich meer richten op het aangaan van positieve relaties met leeftijdsgenoten (NJI, 2010).

Kenmerkend aan deze programma's is dat zij over het algemeen op pesten zijn gericht. De Vreedzame School daarentegen richt zich op de school, het vak burgerschapsvorming en het verbeteren van sociale competenties door bijvoorbeeld peer mediation toe te passen (De Vreedzame School, 2013).

Meer over burgerschapsvorming

Volgens de Vreedzame School zouden leerlingen moeten worden opgeleid tot volwaardig burgers die kunnen wonen en werken in een maatschappij zoals die nu is. Een maatschappij waar men in harmonie samen kan leven (NJI, 2010). Dit wordt ook wel burgerschapsvorming genoemd. Burgerschapsvorming houdt in dat de school de taak heeft een kind voor te bereiden op de maatschappij zoals wij die nu dagelijks ervaren (Doornenbal et al., 2012). Een democratische rechtstaat, waar men bij conflicten met elkaar in gesprek gaat, waar men discussieert en onderhandelt (Doornenbal et al., 2012). Zoals eerder beschreven staat O.B.S. De Klimop in een multiculturele wijk. Leerlingen moeten om kunnen gaan met verschillen tussen mensen. Daarnaast staat nu ook (zoals eerder aangegeven) in de wet dat burgerschapsvorming tot de taak van de school behoort. De onderwijsinspectie controleert op vier aandachtspunten (Onderwijsraad, 2010):

- bied oriëntatie en nodig uit tot zingeving (algemene vorming);
- bevordert burgerschap;
- versterk de samenwerking tussen ouders, jongeren en school;
- werk aan een verbindende schoolcultuur (en tegengaan van onderwijssegregatie).

De Vreedzame School is een methode die voldoet aan deze aandachtspunten (NJI, 2010).

Naast burgerschapsvorming heeft De Vreedzame School het onderdeel peer mediation. Hieronder zal dit begrip worden uitgewerkt.

Meer over peer mediation

De school weerspiegelt de maatschappij. Veel van de conflicten die op straat voorkomen, komen ook op een school voor. Hierbij wordt gedacht aan pesten, vandalisme, vechtpartijen en andere vormen van geweld (Lane & McWhirter, 1992). Peer mediation kan een oplossing zijn voor het uitpraten van een conflict. Peer mediation is conflict bemiddeling tussen leeftijdsgenoten. Het onderscheidt zich van normale mediation omdat het bij peer mediation gaat om leeftijdsgenoten (NJI, 2010).

Peer mediation bij basisschoolkinderen gaat vooral om communicatie en het oplossen van conflicten door te praten met elkaar. Het gaat hierbij vooral om actief luisteren, het uitdrukken van gevoelens en zich verplaatsen in het gezichtspunt van de ander (NJI, 2010). Dit gebeurt vaak met peers (leeftijdsgenoten). Vooral bij kinderen is het effectief als zij met peers kunnen praten over wat er is gebeurd. Zij voelen zich begrepen en conflicten worden sneller opgelost (NJI, 2010). Zoals beschreven staat in de methode De Vreedzame School, krijgen deze zogenoemde mediators een training. Zij moeten dan observeren op plekken waar veel ruzies voorkomen, bijvoorbeeld op een schoolplein of in de gangen van de school (J. Burstyn et al., 2001).

Mediation zorgt ervoor dat kinderen zich gehoord voelen, het geeft ze verantwoordelijkheid (J. Burstyn et al. 2001). Want alleen via interactie kunnen kinderen tot activiteiten worden uitgedaagd, en via interactie kunnen ze dus ook ervaringen doordenken en deze delen met elkaar (Doornenbal et al., 2012).

Ervaringen in het onderwijs en onderzoek wijzen uit dat mediation een positief effect heeft op het ontwikkelen van vaardigheden die nodig zijn om te kunnen communiceren met elkaar, ook laat het zien dat mediation bijdraagt aan een gevoel van volwassenheid en het heeft een positief effect op het sociale klimaat in de school (J. Burstyn et al. 2001).

Er is hierboven beschreven welke effecten peer mediation heeft op een kind. Om goed te kunnen begrijpen hoe deze effecten tot uiting komen, zal hieronder worden beschreven hoe een basisschool kind zich ontwikkelt en hoe een kind leert.

Leerstijlen en morele ontwikkeling: Vygotsky en Kohlberg

Om te kunnen begrijpen hoe een kind leert is het belangrijk om te kijken naar leerstijlen. Daarnaast wordt er gekeken naar de morele ontwikkeling van een kind om te verantwoorden

waarom dit onderzoek zich richt op kinderen van groep 5 t/m 8 van het basisonderwijs.

Vygotsky stelt dat de ontwikkeling van een kind niet spontaan plaatsvindt. De ontwikkeling van een kind staat onder invloed van de sociale en culturele omstandigheden waaronder kinderen opgroeien (Berding& Pols, 2009). Hiermee wordt de maatschappij bedoeld. Leren vindt plaats doordat kinderen worden opgenomen in een gemeenschap. Vygotsky benadrukt dat naast het leren van een volwassene, kinderen ook leren van elkaar. Hier sluit het begrip peer mediation bij aan. Ieder kind heeft zijn eigen geschiedenis vol met ervaringen. Hierdoor kan een kind een ander kind duidelijk maken wat hij beleeft en voelt, kijkend naar zijn eigen perspectief en terug vallend op wat hij al heeft meegemaakt als referentiekader (Berding& Pols, 2009).

Daarnaast heeft peer mediation en het oplossen van conflicten ook te maken met moreel redeneren. Kohlberg heeft hier drie stadia voor benoemd:

1. Het eerste stadium is **preconventioneel** redeneren en dit komt voor bij kinderen in de kleutertijd. Dit is redeneren vanuit het eigen gevoel. Goed is wat fijn voelt, slecht is wat niet fijn voelt (Kohnstamm, 2009).
2. Om goed te kunnen begrijpen wat de ander voelt, of waarom het belangrijk is om je aan bepaalde regels te houden, wordt er gekeken naar het volgende stadium. Dit stadium heet de **conventionele fase**, en dit stadium komt voor bij kinderen in de schoolleeftijd. Tijdens dit stadium gaan kinderen oog krijgen voor de algemene gedragscodes die bestaan op een school (Kohnstamm, 2009). Een regel op school zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat je ruzies moet uitpraten. Volgens een kind in dit stadium is het schudden van een hand en het vertellen van ervaringen aan de ander over de ruzie dan moreel correct.
3. De derde fase heet de **postconventionele fase**. Dit is een fase die een mens pas ontwikkelt in de volwassenheid. Hierbij leert een mens dat ieder zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar daden (Kohnstamm, 2009). Deze fase is verder niet relevant voor dit onderzoek.

Internationaal

Internationaal zijn er ook veel onderzoeken gedaan naar pesten en conflicthantering. Hieronder zullen een aantal onderzoeken naar pesten worden uitgewerkt en zal er een kleine selectie van internationale anti-pest methodes en methodes die lijken op De Vreedzame School worden beschreven.

Onderzoek naar pesten

Een onderzoek uit Korea onder meer dan 1500 leerlingen op twee basisscholen laat ook zien dat pesten serieuze gevolgen heeft. Uit dit onderzoek blijkt dat gepeste kinderen sociale problemen ontwikkelen (Bennett, 2006). Hierbij wordt gedacht aan bijvoorbeeld agressie en depressie. Ook geven zij aan in hun conclusie dat geweld en psychopathologisch gedrag een lange termijn effect kan zijn van gepest worden (Bennett, 2006). Met psychopathologisch wordt ziekelijk gedrag bedoeld, en daarmee het hebben van psychische stoornissen (Bennett, 2006).

In een ander Amerikaans onderzoek worden twee demografisch gelijke scholen met elkaar vergeleken. Een van de scholen kreeg een anti-pest programma genaamd "Second Step" (Twemlow, 2001). Deze methode heeft een zogenoemd 'zero tolerance' beleid tegen pesten. Dit houdt in dat pesten absoluut niet gedoogd wordt. Er werd dan ook bijgehouden hoe vaak een kind de klas uit werd gestuurd of straf kreeg. Het is een methode die zich bezig houdt met een groepsproces, en niet kijkt naar het individu alleen. Dit is vergelijkbaar met De Vreedzame School, een methode die zich onder andere richt op het maken van een school tot mini-maatschappij (NJI, 2011). De resultaten lieten zien dat het hebben van een anti-pest programma, een programma dat kinderen sociaal competentier maakt of een methode zoals Second Step een goede invloed heeft op de sfeer in de school (Twemlow, 2001). Uit de conclusie bleek dat kinderen op de school met het Second Step programma minder straf kregen en minder vaak de klas uit werden gestuurd. Op lange termijn was ook een verbetering te zien in de resultaten en cijfers van de leerlingen (Twemlow, 2001).

International goodpractices

Naast anti-pest programma's zijn er ook methodes zoals De Vreedzame School ontwikkeld voor basisscholen in het buitenland. Een voorbeeld zo'n internationale methode is het "Friendly Schools, Friendly Families" programma. Dit is een drie jaar durende methode die gebruikt kan worden op basisscholen. Leerlingen houden zelf dagboeken bij over hun gevoelens en ervaringen met de methode. Er wordt in dit onderzoek gekeken naar kinderen die vaak in conflict raken, naar kinderen die pesten en kinderen die gepest worden. De methode richt zich dan ook op communicatie tussen leerling en leerkracht en leerlingen onderling (peer mediation). Uit resultaten van dit onderzoek blijkt dat scholen met dit programma een vermindering in conflicten en pestgedrag ervaren. De gevallen waarin kinderen wel met conflicten of pesten te maken hadden werden dan ook bij een leerkracht aangegeven. Ook ervaren zij dat leerlingen over het algemeen hoger scoren (Cross et al., 2012).

Nog een ander voorbeeld van een internationale methode is het Olweus Bullying Prevention Program. Deze methode heeft als doel om relaties tussen leeftijdsgenoten te verbeteren, scholen veiliger te maken en om de school te veranderen in een positieve plek. Dit komt overeen met waar De Vreedzame School voor staat (NJI, 2011). Deze methode laat de leerlingen en leerkrachten van de school een vragenlijst invullen om een beeld te krijgen van hoe het met de sfeer op de school gesteld is. De methode bestaat daarnaast uit lessen, informatieve videos en opdrachten die de kinderen met elkaar moeten uitvoeren (Olweus, 2014). Deze methode kan ingezet worden op zowel een basisschool of een middelbare school. De resultaten van dit onderzoek lijken op die van het Friendly Schools, Friendly Families program. Er wordt minder pestgedrag en conflicten ervaren en leerlingen scoren over het algemeen hoger op toetsen (Olweus, 2014).

Onderzoeksdoel en onderzoeksvragen

Onderzoeksdoel:

Hiervoor is beschreven waarom en hoe O.B.S. de Klimop gestart is met de Vreedzame School. Op dit moment vraagt de school verder onderzoek te doen naar de manier waarop het onderdeel peer mediation verder geïmplementeerd kan worden. Het doel van dit onderzoek is het ontwikkelen van een stappenplan gericht op het opleiden van leerlingen tot mediator. Het stappenplan is bedoeld voor de leerkrachten van groep 5 t/m 8.

Hoofdvraag:

Hoe kunnen de leerkrachten van groep 5 t/m 8 op O.B.S. De Klimop het onderdeel peer mediation van de methode „de Vreedzame School” toepassen?

Deelvragen:

1. Welke conflicten ervaren de leerkrachten van gr. 5 t/m 8 op O.B.S. De Klimop?
2. In hoeverre vinden de leerkrachten peer mediation een zinvolle aanpak voor de conflicten die zij ervaren met de kinderen?
3. Welke eisen stellen de leerkrachten van gr. 5 t/m 8 op O.B.S. De Klimop aan een op peer mediation gericht stappenplan?
4. Wat is er bekend over effectieve implementatie op het gebied van peer mediation?
5. Sluit het voor dit onderzoek gemaakte stappenplan aan bij de wensen van de gebruikers?

Definities van de kernbegrippen uit de deelvragen:

Implementatie: het opnieuw invoeren van een idee, een ontwerp, een systeem of bijvoorbeeld een nieuw model (Van Dale, 2003).

Peer mediation: conflict bemiddeling tussen leeftijdsgenoten (NJI, 2010).

Conflict: een conflict is de strijd of botsing die tussen twee (of meer) mensen (Woltjer & Janssens, 2010).

Onderzoeksaanpak

Type onderzoek en onderzoeksmethode

Het type onderzoek wordt ook wel ontwerp onderzoek of ontwikkelingsonderzoek genoemd (v. der Donk & v. Lanen, 2011). Dit houdt in dat er een nieuwe manier wordt ontwikkeld voor het toepassen van (in dit geval) peer mediation. Het gaat er bij dit soort onderzoek om dat de praktijksituatie kwalitatief verbeterd wordt (v. der Donk & v. Lanen, 2011). De onderzoeksmethode is daarom ook kwalitatief. Er is gekozen voor een ontwerpend onderzoek omdat de hoofdvraag vraagt om een manier om peer mediation (correct en structureel) toe te passen. Er is dus behoefte aan een nieuw ontwerp dat de praktijksituatie zoals die nu is verbetert. Vandaar dat het type ontwerp onderzoek het best past bij deze onderzoeksopzet. Het is daarnaast van belang dat er rekening gehouden wordt met betrouwbaarheid, validiteit en het begrip triangulatie (v. der Donk & v. Lanen, 2011).

Met betrouwbaarheid wordt bedoeld dat wanneer het onderzoek twee of meerdere keren zal worden uitgevoerd, de resultaten hetzelfde zullen zijn (v. der Donk & v. Lanen, 2011). Er wordt rekening gehouden met betrouwbaarheid, doordat de vragenlijsten die worden uitgedeeld en de observatieformulieren die zullen worden gebruikt hetzelfde zijn. Er zal één observatielijst worden gebruikt die kan worden toegepast in verschillende situaties. En voor de leerkrachten wordt ook eenzelfde vragenlijst gebruikt.

Met validiteit wordt bedoeld dat er moet worden gekeken naar of de onderzoeker wel onderzoekt wat hij/zij wil onderzoeken en er niet wordt afgeweken van het oorspronkelijke doel (v. der Donk & v. Lanen, 2011). Validiteit wordt gewaarborgd door:

- het gebruiken van een observatie formulier dat is goedgekeurd door de begeleider vanuit Hogeschool Rotterdam;
- het gebruiken van een observatieformulier dat gebaseerd is op eerder gedaan literatuur onderzoek naar conflicten en peer mediation;
- Het gemaakte en goedgekeurde stappenplan.

Met triangulatie wordt bedoeld dat er voor dit onderzoek bijvoorbeeld meerdere (minimaal 3) bronnen worden gebruikt ter ondersteuning van het onderzoek (Kallenberg et al., 2007). Daarom wordt in dit onderzoek op verschillende manieren data verzameld (Kallenberg, et al., 2007).

Steekproef

Voor deelvraag 1 t/m 3 geldt dezelfde steekproef. Er is gekozen voor de groep van 9 van de 18 leerkrachten die lesgeven op O.B.S. De Klimop in Den Haag. Deze leerkrachten geven dagelijks les aan groep 5 tot en met 8 en maken de school en de leerlingen dagelijks mee. Zij

representeren dan ook de grotere groep leerkrachten die werkzaam is op O.B.S. De Klimop. Zij zijn de leerkrachten die uiteindelijk met het beroepsproduct zullen gaan werken. Door uitval van een van de leerkrachten door een burn-out, zal in plaats van die leerkracht de IB-er worden geïnterviewd. Dit omdat de IB-er kennis heeft over conflicten die zich in en rond de school voordoen. Daarnaast zal er in plaats van een van de groepsleerkrachten van groep 6 de leerkracht van de schakelklas worden geïnterviewd. Dit omdat deze leerkracht van groep 6 maar 1 dag in de week werkt en na het werk een cursus volgt. Zij heeft dus geen tijd voor een interview. De leerkracht van de schakelklas vangt onder andere leerlingen uit groep 6 op en kan ook informatie geven over conflicten die zich voordoen.

Verloop van het onderzoeksproces

Het onderzoeksproces verliep als volgt: als eerst is er de stap genomen om langs te gaan met de vragenlijsten bij de steekproef. Deze stap is als eerst genomen omdat er op deze manier duidelijk werd waar er nog ter verdieping moest worden geïnterviewd. Dit verliep goed, alle vragenlijsten werden ingevuld en weer ingeleverd.

Daarnaast werden er interviews gepland met de groepsleerkrachten, de IB-er en de leerkracht van de schakelklas. De keuze voor deze leerkrachten is hierboven al beschreven bij de steekproef. Dit ging moeizamer dan gedacht, omdat er weinig tijd bleek te zijn voor een interview. De leerkrachten gaven namelijk aan vaak buitenschoolse activiteiten te hebben gepland (cursussen, vergaderingen, etc.) en in de pauzes pleindienst. Uiteindelijk duurde het plannen en afnemen van interviews een week langer dan gedacht. Dit had verder geen consequenties voor het onderzoek.

Daaropvolgend werden er observaties gepland in de klassen van de steekproef. Ook dit heeft meer tijd gekost dan aanvankelijk werd gedacht. Bij aankomst in de klas bleek dat de leerkracht de afspraak vergeten was. De leerkracht moest dan bijvoorbeeld voor een andere, zieke collega invallen. Uiteindelijk is er besloten om in plaats van 2 dagen, 2 tot 3 dagdelen te observeren per klas. Dit is besloten om niet in verdere tijdsnood te komen.

De volgende stap was het ontwikkelen van een concept voor het beroepsproduct zodat deze kon worden uitgetest. Dit heeft ongeveer 2 weken aan tijd gekost, maar dit zat in de planning. Het uittesten van het beroepsproduct is uiteindelijk gebeurd in 1 van de 3 klassen en hier zijn verschillende redenen voor. Allereerst de tijdsdruk. Tijdens het inleveren van het onderzoeksplan bleek dat het verwerken van feedback erg veel tijd kostte. Daarom is er gekozen om alle data voor de meivakantie binnen te hebben. Dat betekende dat er minder tijd

was voor het maken van afspraken om te observeren. Daarnaast waren er verscheidene feestdagen gepland vanuit de school (Koningsdag, schoolreisjes, etc). Er is dus gekozen om te observeren in de klas waar de meeste conflicten zijn gesignaleerd. Een andere reden is vanuit de literatuur uit deelconclusie 4. Het CINOP (2006) geeft in stap 2 aan dat het van belang is om kleinschalig te beginnen, aangezien het wennen is voor de leerkrachten om zich aan een nieuwe methode te houden.

Na afloop van het uittesten van het beroepsproduct is deze weer aangepast. Daarna is de rest van alle data geanalyseerd en werden er deelconclusies geschreven.

Onderzoeksinstrumenten

In de volgende tabel zal aan elke manier van data verzameling een onderzoeksinstrument worden gekoppeld, met een kleine toelichting vanuit de literatuur:

Manier van dataverzameling

Onderzoeksinstrument

Bestuderen

Literatuur/bronnen bestuderen aan de hand van kijkpunten. Dit houdt in dat er een selectie wordt gemaakt aan tekstfragmenten door punten op te schrijven waar op wordt gefocust tijdens het bestuderen van grotere stukken literatuur (van der Donk & v. Lanen, 2011).

Bevragen

Een vragenlijst en een semi gestructureerd interview met vragen over het aspect peer mediation, de zinvolheid hiervan en ervaringen met conflicten (van der Donk & v. Lanen, 2011).

Observeren

Een gestructureerd observatieformulier (v. der Donk & v. Lanen, 2011).

Analyseren van data

De manieren van observeren en bevragen zullen moeten worden geanalyseerd. Er zal worden gekeken hoeveel keer per situatie een conflict voorkomt. Hier zal een tabel van worden gemaakt, zodat er overzichtelijk kan worden gewerkt aan het beantwoorden van de deelvraag. Voor de bevragende manier van data verzamelen zal een vragenlijst worden afgenomen met vragen over het oplossen van conflicten, het onderwerp peer mediation en de mening van de leerkrachten hier op. Na het bekijken van deze vragenlijsten zal kunnen worden besloten waarop moet worden geïnterviewd. Deze interviews worden opgenomen, getranscribeerd en gecodeerd doormiddel van analysemethode 10 toe te passen uit van der Donk & van Lanen (2011). Vanuit het gecodeerde interview zal een conclusie worden getrokken.

Deelconclusie I

Welke conflicten ervaren de leerkrachten van gr. 5 t/m 8 op O.B.S. De Klimop?

Aanpak

Om deze deelvraag te beantwoorden is er een vragenlijst afgenomen bij de steekproef. Deze vragenlijst is ook gebruikt bij deelvraag 2 en 3. Dit is gedaan om te verduidelijken welke topics er dieper naar voren moeten komen tijdens de interviews. De vragenlijst bevat open en gesloten vragen die vooral gericht zijn op de ervaringen die de leerkrachten hebben met conflicten.

Daarnaast zijn er interviews met de eerder genoemde steekproef afgenomen. Dit was een semi gestructureerd interview (v. der Donk & v. Lanen, 2011). Dit houdt in dat er van te voren vragen zijn opgesteld maar dat er ruimte is voor doorvragen. In deze interviews zijn verscheidene topics naar voren gekomen. Er is bijvoorbeeld gevraagd of de leerkrachten wel eens conflicten ervaren, of en hoe zij dit oplossen en wat hun ervaringen zijn.

Resultaten

Een eerste, belangrijke verduidelijking is nodig om verder te kunnen met het beantwoorden van deze deelvraag. Het is van belang om te weten wat de leerkrachten onder het begrip conflict verstaan. Uit interviews blijkt dat 67% van de leerkrachten een meningsverschil onder het begrip conflict verstaat. De woorden ruzie en misverstanden worden daarnaast ook genoemd. De onderstaande tabel geeft een aantal citaten weer van wat de ondervraagde leerkrachten als antwoord hebben gegeven:

Tabel 1.1: Definitie van het begrip conflict volgens twee van de ondervraagde leerkrachten

Leerkracht 1	“Een conflict is een situatie van mensen die het niet eens zijn over een bepaalde zaak, en dit kan ontaarden in een vechtpartij.”
Leerkracht 3	“Als een misverstand niet op de juiste manier wordt opgelost. Dus, dat je het niet eens met elkaar bent, oké. Maar als je een verkeerde keuze maakt in de oplossing dan heb je een conflict.”

Dit komt over het algemeen overeen met de voor dit onderzoek gehanteerde definitie van het begrip conflict. Deze definitie luidt als volgt: een conflict is de strijd of botsing tussen twee (of meer) mensen (Woltjer & Janssens, 2010).

Daarnaast blijkt uit de resultaten van de vragenlijsten dat alle ondervraagde leerkrachten conflicten in de klas ervaren. Meer dan de helft van de leerkrachten geeft aan dat deze conflicten twee keer per dag voorkomen. Dit komt overeen met wat er is geobserveerd. Het gemiddeld aantal geobserveerde conflicten is dan ook 2. Maar 1 van de leerkrachten geeft aan dat er 5 conflicten of meer op een dag plaatsvinden.

Tabel 1.2: Aantal conflicten per klas, per observatie moment.

Groep 5/6

Aantal conflicten observatie moment 1	Aantal conflicten observatie moment 2
2	3

Groep 7

Aantal conflicten observatie moment 1	Aantal conflicten observatie moment 2
5	1

Groep 8

Aantal conflicten observatie moment 1	Aantal conflicten observatie moment 2
3	1

Dan wordt er gekeken naar de soorten conflicten. De leerkrachten hebben een aantal opties gekregen om aan te kruisen, of mochten zelf een soort conflict invullen. De leerkrachten mochten meer dan een optie aankruisen. De onderstaande tabel geeft meer informatie over de soorten conflicten die worden ervaren bij de leerkrachten van groep 5 tot en met 8 op O.B.S. De Klimop (tabel 1.3):

Strijd door pesten	33%
Ruzies/vechtpartijen	67%
Opmerkingen	11%
Bemoeienis	22%
Misverstanden	11%

Zoals te zien, blijkt dat de meeste leerkrachten ruzies en/of vechtpartijen ervaren. Strijd door pesten komt op de tweede plek en het bemoeien met elkaar op de derde plek. Wat echter opvalt is dat bij het observeren meer bemoeienissen zijn geobserveerd dan vechtpartijen en/of ruzie. Een hypothese voor deze verklaring is dat vechtpartijen en ruzie vaak grote

conflicten zijn die opvallen, terwijl bemoeienissen tijdens de leswisselingen aan de leerkracht voorbij gaan.

Als laatst wordt er nog gekeken naar wanneer deze conflicten het meest voorkomen. De meeste conflicten komen volgens de ingevulde vragenlijsten en de afgenomen interviews voor tijdens de vrije situatie. Meer dan 60% van de leerkrachten beaamt dit. De vrije situaties zijn situaties waarin er minder toezicht is op de leerlingen. Uit de observaties blijkt dat de meeste conflicten voorkomen tijdens de leswisselingen, het lopen in de rij en de pauzes. De onderstaande tabel laat citaten van twee ondervraagde leerkrachten zien, over wanneer zij de meeste conflicten ervaren. Deze twee leerkrachten vatten samen wat de rest van de leerkrachten ook zeggen over deze kwestie (zie voor andere antwoorden van de leerkrachten bijlage 4). De reden voor het ervaren van conflicten op juist deze momenten is dat er op deze momenten weinig toezicht is van de leerkrachten.

Tabel 1.4: Citaten van twee ondervraagde leerkrachten over het moment waarop er de meeste conflicten worden ervaren.

Leerkracht 5	“De momenten dat ze naar de gym gaan of zich moeten omkleden.. Momenten dat ze naar buiten gaan.”
Leerkracht 8	“Ja, als ze naar de klas lopen of in de klas. Bij het wisselen van lessen als iemand een boekje moet ophalen. Of als er eentje naar de wc moet.”

Samenvatting

Samenvattend blijkt dus dat alle leerkrachten conflicten ervaren. Uit interviews blijkt dat 67% van de leerkrachten een meningsverschil onder het begrip conflict verstaat. Dit zijn het meest ruzies en vechtpartijen. Uit observaties blijkt ook dat bemoeienissen vaak voorkomen. Deze zouden over het hoofd kunnen worden gezien door leerkrachten, omdat deze vaak tijdens de leswisseling voorkomen. Conflicten komen daarnaast het meest voor tijdens de vrije situatie, aangezien er dan weinig toezicht is op de leerlingen.

Deelconclusie II

In hoeverre vinden de leerkrachten peer mediation een zinvolle aanpak voor de conflicten die zij ervaren met de kinderen?

Aanpak:

Om deze deelvraag te beantwoorden is er gebruik gemaakt van de resultaten uit de vragenlijsten. Gebaseerd op deze vragenlijsten zijn er topics gemaakt voor de interviews. Nadat de interview vragen waren gemaakt is er over gegaan op het maken van afspraken en het afnemen van interviews. Er is bijvoorbeeld gevraagd wat leerkrachten een zinvolle aanpak vinden voor de conflicten die zij ervaren met de leerlingen. Daarnaast is er een vergelijking gemaakt met de resultaten van de observaties.

Resultaten:

Uit de observaties in bijlage 5, 6 en 7 blijkt dat in alle gevallen van conflicten de leerkracht tussen beide partijen komt, of dat de leerkracht het conflict oplost. Wat opvalt is dat in de vragenlijsten en de interviews wordt aangegeven dat leerkrachten leerlingen het af en toe zelf laten oplossen of een combinatie hiervan toepassen, wat in de buurt komt van peer mediation. Maar wat vinden de leerkrachten dan van de methode mediation?

Tabel 2.1: Het oordeel van de leerkrachten over de methode mediation

Goede manier	78%
Matige manier	22%
Geen goede manier	0%

Uit deze tabel blijkt dat ruim meer dan de helft van de leerkrachten peer mediation een goede manier vindt om conflicten op te lossen. Dit komt overeen met de resultaten uit de afgenomen interviews. In de onderstaande tabel wordt een citaat gegeven waarin de mening van twee ondervraagde leerkrachten over de methode peer mediation naar voren komt.

Tabel 2.2: De mening van twee van de ondervraagde leerkrachten over de methode peer mediation

Leerkracht 5	“Wat ik net al aangaf is dat leeftijdsgenootjes die misschien toch wat stabiel zijn.. Die een bepaalde rol hebben in de groep.. Een positieve rol in de groep spelen.. Leerlingen kunnen helpen om het ongewenste gedrag om te zetten naar gewenst gedrag. En daar
--------------	--

	een voorbeeld functie in te zijn. Ik denk dat het voor leerlingen ook laagdrempeliger kan zijn.. Als zze niet met een volwassene praten maar dat een leerling luistert en probeert tips te geven.”
Leerkracht 9	“..Maar ik denk dat het wel gewoon goed is voor de kinderen dat ze gewoon zelfstandig zijn en dat ze de verantwoording leren nemen voor elkaar. En dat ze het ook gewoon voor elkaar opnemen.”

Ook is er in de vragenlijst gevraagd om peer mediation een cijfer te geven. Het gemiddelde cijfer dat leerkrachten aan mediation geven is een 7 (zie totalen in bijlage 3). Het hoogst gegeven cijfer is een 8 en het laagst gegeven cijfer is een 6. Alle leerkrachten geven aan in interviews dat mediation zou kunnen bijdragen aan het oplossen van conflicten. 33% van deze leerkrachten heeft aangegeven dat mediation zou kunnen helpen bij het oplossen van ruzies en 33% geeft aan dat mediation zou kunnen helpen bij het verminderen van pestgedrag.

Daarnaast vertellen leerkrachten echter wel dat peer mediation niet leeft binnen de school op dit moment. Het wordt namelijk nu niet toegepast. In de volgende tabel worden twee antwoorden van de vragenlijsten geciteerd, waarbij de leerkrachten aangeven dat mediation op dit moment niet wordt toegepast in de school.

Tabel 2.3: Citaten uit vragenlijsten over het uitvoeren van peer mediation op dit moment.

Citaat vragenlijst 1	“De methode ‘leeft’ niet meer in grote mate onder veel leerkrachten. Mediation wordt nauwelijks ingezet.”
Citaat vragenlijst 2	“Het wordt niet actief gebruikt, vind ik. De mediators.”

Samenvatting

78% van de leerkrachten geven aan dat de methode peer mediation een goede methode is om conflicten op te lossen. De reden hiervoor is onder andere dat de leerkrachten het belangrijk vinden dat leerlingen hun eigen verantwoordelijkheid leren nemen en dat leerlingen het voor elkaar op leren nemen.

Deelconclusie III

Welke eisen stellen de leerkrachten van gr. 5 t/m 8 op O.B.S. De Klimop aan een op peer mediation gericht stappenplan?

Aanpak:

Ook voor deze deelconclusie geldt dat er gebruik is gemaakt van de resultaten uit de vragenlijsten, interviews en observaties. Er is gekeken naar overeenkomsten van de eisen van de leerkrachten en op deze manier is er een idee gevormd voor een beroepsproduct.

Resultaten:

Het doel van dit onderzoek is het ontwikkelen van een tool waar de leerkrachten van groep 5 tot en met 8 op O.B.S. De Klimop mee zouden kunnen werken om peer mediation in de klas makkelijker toe te kunnen passen en eventueel hun eigen leerlingen zouden kunnen opleiden tot mediators.

De volgende tabel geeft een overzicht van een vraag uit de vragenlijst waarbij leerkrachten gevraagd wordt wat het aanleren van mediation aan hun leerlingen zou kunnen vergemakkelijken (tabel 3.1):

	Gekozen optie
Een training	56%
Een goede handleiding	44%
Een lessenreeks	11%

Zoals te zien in tabel 3.1 blijkt dat de meeste leerkrachten behoefte hebben aan een training. In interviews geven zij aan deze training te willen krijgen van een extern persoon die speciaal is opgeleid voor peer mediation. Daarnaast geeft 44% aan een goede handleiding nodig te hebben. Op deze 44% zal dit onderzoek zich verder gaan richten. De behoefte aan een training door een opgeleide expert op het gebied van peer mediation zal wel in de aanbeveling worden meegenomen.

Meer dan de helft van de leerkrachten geeft aan dat deze “handleiding” kort en bondig moet zijn. Meerdere leerkrachten geven zelfs aan dat het uit een a4 zou moeten bestaan. Het zou een praktisch stappenplan moeten zijn, waar er ruimte is voor een rollenspel of een casus. Ook geven de leerkrachten aan het fijn te vinden als er ruimte is voor de eigen inbreng van de leerkracht.

Tabel 3.1: Eisen aan het stappenplan vanuit de interviews

Eis:	Aantal keer gekozen
Kort	4
Met casus en rollenspel	4
Controle op borging	3
Theorie & praktijk	3
Aansluitend op de leefwereld van kinderen	3
Overzichtelijk	2
Praktijkgericht	2
Scholing van de leerkrachten	1
Naar de kinderen gericht	1
Open voor eigen invulling	1
Beginnend bij de basis	1
Aandacht voor onpartijdigheid	1
Positieve input	1
Lijst met tips	1

Op basis van deze onderzoeksresultaten is gekozen om een kort stappenplan te maken, waar de leerkracht veel vrijheid krijgt voor het zelf invullen van hoe zij peer mediation willen implementeren in hun klas. Wel geeft het stappenplan tips en richtlijnen over hoe de leerkrachten dit zouden kunnen doen. Deze tips en richtlijnen zijn gebaseerd op de literatuur die terug komt in het volgende hoofdstuk. De eisen waarop dit stappenplan is gebaseerd staan in de tabel.

Samenvatting

Samenvattend blijkt dat de leerkrachten naast een training door een externe professional een kort stappenplan nodig hebben. De eisen voor dit stappenplan die het meest werden genoemd zijn als volgt:

- Controle op de borging
- Kort
- Met casus en rollenspel
- Theorie en praktijk
- Aansluitend op de leefwereld van de kinderen.

Deelconclusie IV

Wat is er bekend over effectieve implementatie op het gebied van peer mediation?

Aanpak

Het beantwoorden van de vorige drie deelvragen bestond voornamelijk uit de mening en ervaringen die de leerkrachten hebben tegenover peer mediation of een op peer mediation gericht stappenplan. De uitwerking van deze deelvraag zal gefocust zijn op al bekende implementatie van peer mediation of eventuele vernieuwingen rondom het thema peer mediation.

Voor het beantwoorden van deze deelvraag zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

Titel	Bron	Zoekmachine
Peer Support: Leerlingen ondersteunen elkaar in een nieuw didactisch concept.	CINOP. (2006). <i>Peer support: Leerlingen ondersteunen elkaar binnen een nieuw didactisch concept</i> . Verkregen op: 15 maart, 2015, van: http://ecbo.nl/downloads/publicaties/A00345.pdf	Google Scholar
A quick guide to implementing a peer mediation program.	Cohen, R. (2012). <i>School Mediation Associates: A Quick Guide to Implementing a Peer Mediation Program</i> . Verkregen op: 23 maart, 2015, van: http://www.schoolmediation.com/pdf/Quick-Guide-to-Implementing-a-Peer-Mediation-Program.pdf	Google Scholar

Resultaten

In een publicatie van het Centrum voor Innovatie en Opleidingen (CINOP) uit 2006 blijkt dat er een aantal implementaties op het gebied van peer mediation bekend zijn. Tabel 4.1 geeft de stappen van implementatie aan en de belangrijkste punten. Volgens verscheidene onderzoeken naar deze manier van implementatie zijn er de volgende effectieve resultaten bekend (CINOP, 2006):

1. Leerlingen hebben baat bij de informatie die peer mediators kunnen geven over het omgaan met anderen. De sociale contacten van leerlingen zijn dan ook verbeterd.
2. Pesten binnen de school loopt aanzienlijk terug na het implementeren van peer mediation.

Tabel 4.1: implementeren van peer mediation volgens het CINOP.

Stap	Toelichting
Stap 1: Het is belangrijk dat de school voor ogen heeft wat voor doelen zij willen behalen aan de hand van peer mediation.	Het houden van een vergadering waarbij het gehele team achter het idee en het toepassen van peer mediation komt te staan. Het zou duidelijk moeten worden welke conflicten de leerkrachten ervaren en hoe peer mediation hieraan kan bijdragen.
Stap 2: Begin kleinschalig met het implementeren van peer mediation.	Het is volgens het CINOP lastig om zich aan een nieuwe methode te houden. Het is een kwestie van wennen (CINOP, 2006). Het is daarom goed om te beginnen met een klein aantal leerlingen, of om te beginnen met een klas in plaats van alle klassen of een hele bouw (CINOP, 2006).
Stap 3: Protocol	Het is volgens het CINOP (2006) belangrijk dat er een protocol aanwezig is. Hierin zouden de volgende 5 punten terug moeten komen (CINOP, 2006): - Het doel van peer mediation - De plek van peer mediation binnen de school - De rollen die worden ingevuld bij peer mediation en wie deze rollen gaat vervullen - De begeleiding van de mediators - Eventuele beloning voor mediators
Stap 4: Het in stand houden van peer mediation	Het is volgens het CINOP (2006) belangrijk dat er voor de leerkracht duidelijk is wat peer mediation inhoudt. Het opgestelde protocol draagt hieraan bij.

Een ander, Engelstalig artikel geeft vier stappen van implementatie aan. Deze stappen moeten elkaar opvolgen (Cohen, 2012). In tabel 4.2 worden deze stappen uitgewerkt. Eerst worden er een aantal positieve effecten van dit stappenplan beschreven (Cohen, 2012):

1. Na het implementeren van peer mediation volgens dit stappenplan zal één derde van alle conflicten worden opgelost door de leerlingen zelf.
2. Verscheidene schoolleidingen geven aan dat ze blij zijn met dit programma en willen het niet kwijt.
3. Leerlingen worden enthousiast voor de rol als peer mediator en leerlingen die hulp ontvangen van deze peer mediators zijn hier over te spreken.

Tabel 4.2: stappenplan voor implementatie van peer mediation.

Stap:	Toelichting:
1. Support	Het is van belang om support te vinden binnen het team. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van een vergadering of een bijeenkomst (Cohen, 2012). Daarnaast is het belangrijk dat er een aanspreekpunt binnen de school wordt gezocht. Deze overziet de training van de mediators en stuurt leerkrachten aan waar nodig (Cohen, 2012).
2. Plan	Zoals hierboven genoemd is, is het van belang om een protocol te maken, waarin precies staat welke leerlingen er gekozen zijn als mediator, wie het aanspreekpunt is, wat de taken van de mediators zijn en hoe peer mediation in stand wordt gehouden (Cohen, 2012).
3. Opleiden van mediators	Dit is de stap waar het hierboven beschreven plan wordt uitgevoerd (Cohen, 2012). Er worden afspraken gemaakt met de mediators en volgens dit artikel is het de bedoeling dat de mediators op het basisonderwijs rond 12 uur aan training krijgen (Cohen, 2012).

4. Uitvoeren	Tijdens het uitvoeren is het van belang dat de coach in de gaten houdt of alles loopt volgens het plan uit stap 2 (Cohen, 2012).
--------------	--

Beide artikelen besteden op een eigen wijze aandacht aan (delen van het) implementeren. Een goede implementatie van vernieuwingen is van belang (Stals, 2012). Volgens het artikel van Stals (2012) blijkt dat elke succesvolle implementatie in essentie om het Plan-Do-Study-Act plan draait. De volgende tabel geeft de stappen van dit plan weer:

Tabel 4.3: Plan-Do-Study-Act plan volgens K. Stals (2012)

Stap:	Uitwerking:
Plan	Een stap die volgens Stals veel aandacht vraagt. In deze fase moet er duidelijk zijn wat er moet veranderen en wat het doel is van peer mediation binnen de school (Stals, 2012). Daarnaast is het in deze plan-fase van belang dat er van te voren een analyse wordt uitgevoerd op de belemmerende en bevorderende factoren (Stals, 2012).
Do	Het gebruiken van het product zoals het is (Stals, 2012).
Study	Evalueren en monitoren van het product door bijvoorbeeld observaties (Stals, 2012).
Act	Op basis van bevindingen kan het implementatie proces worden aangepast. (Stals, 2012).

Zoals de “Study” fase van Stals (2012) al aangeeft is het belangrijk om te evalueren op het proces om het gebruik van peer mediation binnen de school te borgen. Het artikel van het CINOP (samengevat in tabel 4.1) geeft een aantal tips voor het in stand houden van peer mediation. Om peer mediation in stand te houden dient het volledig te zijn opgenomen in de school (CINOP, 2006). Dit gebeurt door de stappen in tabel 4.1 en/of 4.2 uit te voeren, maar dit is volgens het artikel van CINOP niet voldoende. De peer mediators moeten worden

gesteund en bijgeschoold. Daarnaast is het ook van belang dat deze peer mediators constant worden benaderd als er een conflict is (CINOP, 2006). Dit neemt de leerkracht voor een groot deel voor zijn of haar rekening. Daarnaast is het van belang dat ook de leerkrachten worden bijgeschoold door eventuele externe professionals en een aanspreekpunt hebben binnen de school (CINOP, 2006).

Samenvatting

Het blijkt dus dat beide artikelen een stappenplan geven met soortgelijke stappen. Namelijk dat het van belang is om eerst het team goed te informeren, een plan op te stellen en dat er een ondersteuning is voor de mediators en de leerkrachten. Wel is het belangrijk om ook het proces van implementatie te beschrijven. Stals (2012) doet dit aan de hand van het zogenoemde Plan-Do-Study-Act plan. Ook moeten het team en de leerlingen blijvend worden geënthousiasmeerd en bijgeschoold om de uitvoering van mediatie te borgen.

Deelconclusie V: *Sluit het voor dit onderzoek gemaakte stappenplan aan bij de wensen van de gebruikers?*

Stap 1 Introduceer het onderwerp <u>Waarom?</u> Niet iedereen weet wat peer-mediation is. De leerlingen moeten snappen wat het begrip inhoudt voordat zij ermee aan de slag kunnen! <u>Hoe?</u> Dit kan op verschillende manieren. Denk bijvoorbeeld aan een mind-map, een powerpoint presentatie of een filmpje. Laat hierin vooral terugkomen waarom het zo belangrijk is om mediators in de klas te hebben en wat deze mediators moeten kunnen! Jouw inbreng als leerkracht is erg belangrijk in deze fase. Jij bent de expert. Zorg dat de leerlingen het begrip goed snappen, dit voorkomt verwarring in de toekomst!	Stap 2 Oefenen maar! <u>Waarom?</u> De leerlingen nemen informatie sneller op als zij ook in de praktijk kunnen oefenen met het onderwerp. <u>Hoe?</u> Denk aan een casus of een rollenspel. In bijlage 1 van het verslag over dit beroepsproduct is een voorbeeld van een casus te vinden. Bij een rollenspel zou een groepje kinderen het voor de klas kunnen spelen, de andere kinderen geven dan tips en tops. Zo blijft de hele klas betrokken! Stap 3 Het kiezen van mediators Als leerkracht ken je jouw leerlingen het best. Kies twee leerlingen die minimaal een week mediator mogen zijn. Je kan als leerkracht de keuze maken om twee sociaal vaardige leerlingen te kiezen, of een combinatie te maken tussen een sociaal vaardige leerling en een minder sociaal vaardige leerling.	Stap 4 Protocol power! <u>Waarom?</u> Samen regels opstellen en de leerlingen hun handtekening eronder te laten zetten kan leerlingen het gevoel geven onderdeel te zijn van hun eigen ontwikkeling. <u>Hoe?</u> Neem de tijd om met de leerlingen een aantal afspraken en regels op te stellen. Deze kunnen dan in een document worden gezet. Dit wordt het peer mediation protocol. Maak verschillende hoofdstukken en denk hierbij aan: - wat de doelstelling is van peer mediation; - wat de plek is van peer mediation in de klas ; - welke rollen worden ingevuld en wat er in die rol wordt verwacht (taken, verantwoordelijkheden, tijdsbesteding, scholing, begeleiding); - hoe de begeleiding van de peers is geregeld (wie geeft wat voor begeleiding, aan wie en wanneer); - wat de beloning is van de peers (geen beloning, studiepunten, schoolcertificaat, anders).
---	--	---

Aanpak

Dit stappenplan is gemaakt gebaseerd op de bronnen uit het vorige hoofdstuk:

CINOP. (2006). *Peer support: Leerlingen ondersteunen elkaar binnen een nieuw didactisch concept*. Verkregen op: 15 maart, 2015, van:

<http://ecbo.nl/downloads/publicaties/A00345.pdf>

Cohen, R. (2012). *School Mediation Associates: A Quick Guide to Implementing a Peer Mediation Program*. Verkregen op: 23 maart, 2015, van:

<http://www.schoolmediation.com/pdf/Quick-Guide-to-Implementing-a-Peer-Mediation-Program.pdf>

Om dit stappenplan uit te testen is er een les voorbereid over peer mediation. Er is gekozen om peer mediation in 1 van de klassen uit te testen. Hier zijn verschillende redenen voor. Allereerst de tijdsdruk. Alle data moest verzameld zijn voor de meivakantie, zodat er genoeg tijd kon worden besteed aan het schrijven en verbeteren van het onderzoeksverslag. Aangezien er verscheidene feestdagen waren gepland vanuit de school (Koningsdag, schoolreisjes, etc) was het lastig om een afspraak te maken om een les te geven en te komen observeren in drie klassen. Een andere reden is vanuit de literatuur uit hoofdstuk 4. Het CINOP (2006) geeft in stap 2 aan dat het van belang is om kleinschalig te beginnen, aangezien het wennen is voor de leerkrachten om zich aan een nieuwe methode te houden. Meer over de uitvoering en implementatie van dit stappenplan staat in het verslag over het beroepsproduct.

Resultaten

Het geven van een les over peer mediation komt overeen met stap 1 uit het gemaakte stappenplan: het introduceren van het onderwerp. Er is gekozen voor een les van circa 20 minuten. In deze les zijn de volgende onderwerpen behandeld:

- Wat is peer mediation?
- Wat is een mediator?
- Wat moet een mediator allemaal kunnen?
- Een casus (zie bijlage 1)

Deze casus is tevens stap 2: oefenen met peer mediation. De kinderen mochten de casus lezen, daarna werd er gevraagd zich in de rol van mediator te verplaatsen. Zij kregen de vraag: "Wat zouden jullie in deze situatie doen?" En daarna werd er besproken hoe een mediator deze situatie moet aanpakken.

Na deze les zijn er twee willekeurige mediators uitgekozen. Dit is stap 3 uit het stappenplan. De leerkracht zou er overigens voor kunnen kiezen om bepaalde, sociaal vaardige leerlingen

te kiezen. Voor het uittesten van het stappenplan is dit niet gebeurd aangezien er geen genoeg individuele kennis over de leerlingen is.

Daarna is er een gehele dag geobserveerd. Hiervoor is hetzelfde observatie formulier gebruikt als bij de vorige deelvragen om zo te kunnen vergelijken. Uit de observatie blijkt dat het gemiddeld aantal conflicten (2 conflicten op een dag) nog steeds voorkomt. Wel zijn er bij de oplossing verschillen op te merken. In beide gevallen hebben de leerlingen het conflict zelf opgelost. Zij zijn met de mediators in gesprek gegaan en hebben (met ondersteuning van de onderzoeker) de conflicten constructief opgelost (zie bijlage 8).

De geobserveerde dag ging als volgt: bij binnenkomst had de leerkracht op het bord geschreven wie de mediators waren. Daarna gaf ze een korte samenvatting van wat er in de presentatie is besproken. Tijdens de eerste pauze deed het eerste conflict zich voor. De volgende tabel (tabel 5.1) is een stuk uit het observatie formulier waaruit blijkt hoe de leerlingen dit conflict hebben opgelost:

Tabel 5.1: Geobserveerd conflict 1, na het uittesten van het stappenplan.

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
10:30- 11:00 Pauze	Conflict 1: Mediator 1 kwam naar de leerkracht van groep 7 toe. De leerkracht zei: “Nee, jij bent mediator vandaag. Lost het op met je andere mediator.” Mediator 1 ging toen naar de andere mediator toe. En beide riepen zij de betrokken partijen. Mediator 2 is vrienden met één van de betrokken partijen (Leerling S). Leerling M deed haar verhaal: “S schopte mij toen ik de bal af wilde pakken.” Mediator 2 trok partij voor Leerling S. “Het was gewoon om de bal te pakken .” Circa. 1 min	Instructie vanuit de onderzoeker aan mediator 2: “Blijf onpartijdig.” Mediator 1 vroeg aan beide partijen wat de situatie was. Daarna vroeg de onderzoeker aan Mediator 2 wat nu de bedoeling was. Hij zei: “Ze begrepen elkaar verkeerd. S zou misschien minder hard moeten spelen.” Mediator 1 voegde toe dat beide partijen sorry moesten zeggen. Circa 2 min.	X Beide partijen mogen hun verhaal doen O Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing X Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie X Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan

Na het buitenspelen tijdens de kleine pauze volgde het volgende conflict. De tabel hieronder geeft weer aan hoe dit conflict en de oplossing hiervan met de mediators verliep.

Tabel 5.2: geobserveerd conflict, na het uittesten van het stappenplan.

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
11:00- 12:00 Pauze	Na het buitenspelen nog een conflict. Een leerling lachte een andere leerling uit toen die viel. De mediator 2 was hierbij betrokken. Mediator 1 ging de gang op met beide partijen.	Mediator 1 vroeg beide partijen wat er was gebeurd. Zij gaf eerst leerling M de beurt. Leerling N liet haar niet uitpraten. De onderzoeker greep in door te zeggen dat ze elkaar moesten laten uitpraten. Leerling M: “Ik viel en Leerling N lachte mij uit.” Toen Leerling N: “Ik lachte niet om jou, maar om iemand anders.” De onderzoeker greep in: “Het is een misverstand. En nu?” Mediator 1 vroeg aan de leerlingen: “Hoe kunnen we dit nu oplossen?” Leerling N: “Niet meer lachen als iemand valt en sorry zeggen.” Zij schudden toen de hand en zeiden sorry. Mediator 1 complimenteerde.	X Beide partijen mogen hun verhaal doen x Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing X Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie X Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan

Samenvatting:

Het valt op dat vergeleken met de observaties van voor het gemaakte stappenplan er nu meer aspecten van peer mediation worden gesignaleerd. Leerlingen krijgen onder andere de kans om hun verhaal te doen en zijn betrokken bij de oplossing van het conflict. Tijdens de grote pauze maakte de leerkracht van de klas waarin het stappenplan werd uitgetest de volgende opmerking: **“Ik ga dit zeker nog tot het eind van het jaar doen. (Het kiezen van mediatoren.) Ik vind het erg leuk om te zien hoe het leeft en ook zinvol, want de kinderen krijgen zo de verantwoordelijkheid die zij zo missen. Als ik zie hoe makkelijk het is dan gaat er een wereld voor me open.”**

Om van volledige effectiviteit en tevredenheid te kunnen spreken moet het stappenplan verder worden uitgetest. Hierdoor is effectiviteit onrealistisch, maar het gemaakte product is een begin voor een groter doel. Het gehele observatie formulier van de hierboven beschreven dag is ook bijlage 8 in dit verslag.

Hoofdconclusie

Antwoord op de hoofdvraag

De hoofdvraag luidde: Hoe kunnen de leerkrachten van groep 5 t/m 8 op O.B.S. De Klimop het onderdeel peer mediation van de methode „de Vreedzame School”toepassen?

Zoals uit de interviews blijkt leeft peer mediation op het moment niet in de school. Een hypothese is dat dit komt omdat de ene leerkracht de andere beïnvloedt en zij niet genoeg feedback krijgen vanuit het management van de school.

Het blijkt wel dat alle leerkrachten mediation een goede methode vinden. Zoals in deelconclusie 2 naar voren komt, vindt 78% van de leerkrachten mediation een goede methode om conflicten op te lossen. Er kan dus gesteld worden dat de motivatie er wel is. Daarom is er gevraagd aan de leerkrachten wat zij nodig zouden hebben om mediation weer te kunnen implementeren in hun klas. Uit deelconclusie 3 blijkt dat de leerkrachten naast een training van een externe professional een handleiding of stappenplan nodig hebben die makkelijk te gebruiken is. Ook blijkt uit deze deelconclusie dat het vooral een kort stappenplan moet zijn met tips, zodat de leerkracht zijn eigen invulling kan geven aan het plan. Hier is met dit onderzoek op ingespeeld. Er is (zoals te zien in deelconclusie 5) een stappenplan ontwikkeld voor leerkrachten. Dit stappenplan is gebaseerd op de eisen van de leerkrachten en de gevonden literatuur. Uit de literatuur blijkt namelijk dat er vier stappen moeten worden doorlopen om peer mediation uit te voeren in de klas. De stappen uit het gemaakte stappenplan zijn dan ook gebaseerd op de in de literatuur genoemde stappen.

Zoals te zien is het stappenplan kort en praktisch. Dit stappenplan kan worden geplaatst op de hoek van het bureau van de leerkracht. Het begint met een stuk theorie. Er wordt in deze stap gefocust op het bijbrengen van betekenis van het begrip peer mediation en waarom peer mediation belangrijk is. Ook wordt er stilgestaan bij wat een mediator moet kunnen. Deze stap beslaat een aantal weken. Het ligt aan de leerkracht zelf hoeveel weken deze stap uiteindelijk duurt. De leerkracht kan per klas aanvoelen of controleren door vragen te stellen of de leerlingen goed onder de knie hebben wat peer mediation inhoudt.

Naar verwachting levert dit stappenplan een aantal positieve effecten op:

- De leerkracht zal blijvend worden herinnerd aan peer mediation door dat het stappenplan op de hoek van het bureau ligt;
- Het stappenplan is kort en krachtig en zal dus niet afschrikken;
- Er is veel ruimte voor eigen invulling, zo blijven de leerkrachten gemotiveerd om inventief en creatief te zijn met opdrachten;

- Er is bij het maken van het stappenplan rekening gehouden met de eisen van de leerkrachten, dit zorgt ervoor dat de leerkrachten een gevoel van tevredenheid krijgen bij het uitvoeren van het stappenplan. Dit kan op zijn beurt weer zorgen voor een betere motivatie om het stappenplan uit te voeren;
- Door het toepassen van peer mediation in de klas zullen de leerlingen een groter verantwoordelijkheidsgevoel krijgen;
- De competenties die leerlingen hebben m.b.t. conflict oplossing zullen aanzienlijk worden verbeterd.

Aanbevelingen

Naast het gemaakte stappenplan zijn er uit dit onderzoek een aantal aanbevelingen voor O.B.S. De Klimop. Dit zijn suggesties voor o.a. het verder uittesten van het stappenplan en het toepassen van peer mediation in de toekomst.

1. Zorg voor een goed implementatieproces

Voor het optimale gebruik van het gemaakte stappenplan is het belangrijk om deze stapsgewijs te implementeren in de school. Stals (2012) heeft hier het zogenoemde Plan-Do-Study-Act plan voor. Dit plan wordt uitgewerkt in deelconclusie 4 van dit verslag en in het hoofdstuk “Implementatie” van het beroepsproduct.

2. Zorg voor een cursus binnen het team.

Gebaseerd op interviews blijkt dat, voordat peer mediation wordt geïntroduceerd binnen het team, er behoefte is vanuit de leerkrachten aan een korte cursus of scholing met het gehele team. Deze cursus zou moeten worden gegeven door een expert op het gebied van peer mediation. Er wordt daarom ook aanbevolen om dit te doen, voorgaand er wordt gestart met peer mediation binnen de school.

2. Plan een bezoek aan een andere school.

Uit verscheidene interviews blijkt dat leerkrachten baat hebben bij een bezoek aan een school waar peer mediation al is geïmplementeerd.

3. Test en optimaliseer het stappenplan.

Voor dat het voor dit onderzoek gemaakte stappenplan als effectief kan worden ervaren is het van belang om dit stappenplan meer en grondiger te testen, te evalueren en eventueel aan te passen.

4. Houd het onderwerp peer mediation levend op de agenda (borging).

Er wordt aanbevolen het onderwerp/voortgang van peer mediation in de team vergaderingen te laten terug komen om te zorgen dat het onderwerp niet wegzakt of wordt vergeten. Manieren hiervoor worden beschreven bij deelconclusie 4 van dit onderzoeksverslag.

Discussiepunten

Reflecteren op het onderzoek

Als onderzoeker is het van belang om kritisch te blijven naar het eigen proces. Hieronder zullen een aantal punten worden beschreven die ter discussie staan van dit onderzoek.

1. Het stappenplan kan niet als effectief worden beschouwd. Het is een plan dat stappen bevat die over een langere periode met grotere voorbereiding moet worden uitgetest.
2. Het introduceren van peer mediation in een klas moet aan het begin van het jaar gebeuren en niet (zoals voor dit onderzoek) aan het eind van het schooljaar.
3. Het plan is getest in een van de drie groepen waarin is geobserveerd. Dus is er voor effectiviteit niet genoeg draagvlak. Wel is het een goed begin voor een toekomstig doel.
4. Van de 4 stappen zijn er drie uitgetest (in verkorte versie).
5. Leerkrachten hebben in interviews en vragenlijsten aangegeven dat zij mediation tijdrovend vinden. Het stappenplan is daarom kort, maar het introduceren en opleiden tot dat de leerlingen zelfstandig mediator kunnen zijn kost tijd. Als de leerlingen het later zelf kunnen, zal het naar verwachting wel minder belastend voor de leerkracht zijn.

Reflectie op het onderzoeksproces

De onderzoeker heeft het onderzoek volgens de volgende stappen uitgevoerd:

1. Het uitdelen van vragenlijsten;
2. Het plannen en afnemen van interviews;
3. Het plannen en doen van observaties;
4. Het maken en uittesten van het beroepsproduct;
5. Het schrijven van de hoofd en deelconclusies.

Over het algemeen is dit succesvol verlopen. Het plannen van interviews nam meer tijd in beslag dan van te voren werd gedacht. Dit gaf echter verder geen problemen voor het verloop van het onderzoek. Dit geldt ook voor het plannen van de observaties. Daarom is er gekozen om in plaats van twee volledige dagen 3 dagdelen per klas te observeren. Door dit te doen, kon er meer tijd worden besteed aan het schrijven van de deelconclusies en het maken van het beroepsproduct. Het uittesten van het beroepsproduct gaf echter meer problemen. Het bleek moeilijk om afspraken te maken om het beroepsproduct uit te testen. Door verscheidene feestdagen en de tijdsdruk voor het schrijven van het onderzoeksverslag is er uiteindelijk gekozen om in een van de drie klassen het beroepsproduct uit te testen. Dit kon verantwoord worden vanuit de literatuur. Het CINOP (2006) zegt namelijk dat het van belang is om kleinschalig te beginnen met het invoeren van peer mediation in een klas.

De sterke punten van dit onderzoek zijn als volgt: Er is geluisterd naar de mening van de leerkrachten. Zij zijn uiteindelijk degene die met het stappenplan gaan werken en dus is het belangrijk dat de eisen die zij stellen worden gehoord en meegenomen. Dit is dan ook het geval met het gemaakte stappenplan. Daarnaast is de betrouwbaarheid van dit onderzoek ook een sterk punt. Voor elk van de leerkrachten is namelijk dezelfde vragenlijst gebruikt, hetzelfde interview en hetzelfde observatie formulier. Dit zorgt ervoor dat er een betrouwbare vergelijking kan worden gemaakt tussen data.

Ook heeft dit onderzoek een aantal zwakke punten. Allereerst is dat het stappenplan, deze is niet grondig genoeg getest om als effectief te worden beschouwd. De reden hiervoor is hierboven al aangegeven. Daarnaast hebben leerkrachten aangegeven dat de methode die zij nu gebruiken voor peer mediation te veel tijd in beslag neemt. Het stappenplan dat is gemaakt voor dit onderzoek is kort, maar aan de voorbereiding en implementatie van dit stappenplan is een leerkracht ook veel tijd kwijt.

De onderzoeker adviseert andere onderzoekers die met dit onderzoek verder gaan of een soortgelijk onderzoek willen uitvoeren om ruim van te voren te plannen. Maak al aan het begin van het onderzoek afspraken om te interviewen in plaats van na het afnemen van de

vragenlijsten. Dit scheelt tijd en zo wordt er stress en tijdsdruk voorkomen. Daarnaast wordt er geadviseerd om de dataverzameling in het midden van het school jaar te doen, en het uittesten van het stappenplan aan het begin van het schooljaar. Dit is om de effectiviteit van het stappenplan beter te kunnen meten.

Literatuurlijst

Bender, G., Burstyn, J., Casella, R., Gordon, H., & Guerra, D. (2010). *Preventing Violence in Schools: A challenge to American Democracy*. Mahwah: Lauren Erlbaum Associates.

Bennett, L. (2006). *Bullying and Youth Violence: Causes or consequences of Psychopathologic Behavior?* Verkregen op 8 februari, 2015 van JAMA Psychiatry: www.archpsyc.jamanetwork.com/article.aspx?articleid=668207

Berding, J. & Pols, W. (2009). *Schoolpedagogiek: Opvoeding en Onderwijs in de Basisschool*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

CINOP. (2006). *Peer support: Leerlingen ondersteunen elkaar binnen een nieuw didactisch concept*. Verkregen op: 15 maart, 2015, van: <http://ecbo.nl/downloads/publicaties/A00345.pdf>

Cohen, R. (2012). *School Mediation Associates: A Quick Guide to Implementing a Peer Mediation Program*. Verkregen op: 23 maart, 2015, van: <http://www.schoolmediation.com/pdf/Quick-Guide-to-Implementing-a-Peer-Mediation-Program.pdf>

Cross, D., Waters, S., Pearce, N., Shaw, T., Hall, M., Erceg, E., et al. *The Friendly Schools Friendly Families programme: Three-year bullying behaviour outcomes in primary school children*. Verkregen op 7 februari, 2015, van ScienceDirect: www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0883035512000444

CVS. *Gevolgen van Pesten*. Verkregen op 27 februari, 2015, van http://www.schoolenveiligheid.nl/-/gevolgen-van-pestent?redirect=http%3A%2F%2Fwww.schoolenveiligheid.nl%2Fzoeken%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-1%26p_p_col_count%3D1%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3Dpesten%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch

Dale, v. (2003). *Nederlands Woordenboek*. Utrecht: Van Dale Lexicografie.

Doornenbal, J., van Oenen, S. & Pols, W. (2012). *Werken in de Brede School*. Bussum: Coutinho Uitgeverij.

Donk van der, C. & van Lanen, B. (2011). *Praktijk onderzoek in Zorg en Welzijn*. Bussum: Coutinho Uitgeverij.

Gemeente Den Haag. Verkregen op 12 november, 2014, van Stadsdelen en Wijken: www.denhaag.nl/home/bewoners/stadsdelen-en-wijken/segbroek.htm

Johnson, D. & Johnson, R. (2013). *Conflict Resolution and Peer Mediation Programs in Elementary and Secondary Schools: A Review of the Research*. Verkregen op 10 februari, 2015, van: <http://rer.sagepub.com/content/66/4/459.short>

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., Scheepsmma., W. (2007). *Ontwikkeling door onderzoek: een handreiking voor leraren*. Utrecht: ThiemeMeulenhoff.

Kohnstamm, R. (2009). *Kleine Ontwikkelingspsychologie 2: De Schoolleeftijd*. Houten: BohnStafleu van Loghum.

Lane, S. & McWhirter, J. (1992). *A peer mediation model: conflict resolution for elementary and middle school children*. Verkregen op 10 februari, 2015, van <http://www.jstor.org/discover/10.2307/42869039?sid=21105344112831&uid=2&uid=3738736&uid=4>

Nederlands Jeugd Instituut. *Databank Effectieve Jeugdinterventies*. Verkregen op 18 november, 2014, van www.nji.nl/nl/databanken/databank-effectieve-jeugdinterventies/erkende-interventies

Nederlands Jeugd Instituut. (2012). *Probleemschets: Pesten*. Verkregen op 27 februari, 2015, van: <http://www.nji.nl/Pesten-Probleemschets-Definitie>

Onderwijsraad. (2010). *Vorming en Burgerschap*. Verkregen op 10 februari, 2015, van <https://www.onderwijsraad.nl/dossiers/vorming-en-burgerschap/item131>

Olweus. (2014). *Violence Prevention Works*. Verkregen op 7 februari, 2015, van Home of the Olweus Bullying Prevention Program: www.violencepreventionworks.org/public/index.page

Rijksoverheid. (2014). *Akkoord over gezamenlijke aanpak pesten*. Verkregen op 7 februari, 2015, van Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl/nieuws/2014/10/03/akkoord-over-gezamenlijke-aanpak-pesten.html

Rijksoverheid. *Ministerie van Onderwijs*. Verkregen op 7 februari, 2015, van www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw

Stals, K. (2012). *De cirkel is rond: Onderzoek naar succesvolle implementatie van interventies in de jeugdzorg*. Verkregen op 28 mei, 2015, van: <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/242465>

Taal, M. & Poleij, C. (2011). *Interventies in het Onderwijs: werken aan goede verhoudingen*. Den Haag: Boom Lemma.

Twemlow, W. (2001). *Creating a Peaceful School Learning Environment: A Controlled Study of an Elementary School Intervention to Reduce Violence*. Verkregen op 10 februari, 2015, van <http://ajp.psychiatryonline.org/doi/full/10.1176/appi.ajp.158.5.808>

Vreedzame School, de. (2013). *Basisonderwijs: leerlingmediatie*. Verkregen op 10 februari, 2015, van: <http://www.devreedzameschool.nl/basisonderwijs-1/leerlingmediatie-1/30-praktijk/kosten/99-leerlingmediatie02>

Woltjer, G. & Janssens, H. (2010). *Hoe ga je om met kinderen op school? Competenties in de praktijk*. Noordhoff Uitgevers: Groningen/Houten.

Bijlage 1: Gesprek met adjunct

Verslag van het gesprek met de IB-er en de Adjunct directrice op 12 februari 2015.

Op donderdag 12 februari heb ik een gesprek van ongeveer 25 minuten lang gevoerd met de IB-er en de adjunct directrice van O.B.S. De Klimop. Dit gesprek had als doel om duidelijk te krijgen welke onderliggende problemen en conflicten de leerkrachten ervaren en hoe peer mediation hieraan zou kunnen bijdragen.

Eerst hebben de directrice en de IB-er beide duidelijk gemaakt dat zij het dat ze het belangrijk vinden dat peer mediation weer gaat worden toegepast vanwege conflicten in de school.

Daarna heb ik gevraagd wat zij verstaan onder het begrip conflict. Zij hebben aangegeven dat ze hieronder vechtpartijen en ruzies verstaan. Daaropvolgend stelde ik de vraag: waaraan denken jullie dat peer mediation zal kunnen bijdragen? Zij gaven aan dat ze hopen dat peer mediation preventief werkt. Dus als er een conflict is, dat er over kan worden gepraat en dat het niet meer escaleert tot bijvoorbeeld een vechtpartij. Zij vinden het belangrijk dat hun leerlingen leren de verantwoording te nemen voor het oplossen van hun eigen conflicten. Zij hebben echter wel aangegeven dat het niet duidelijk is welke onderliggende problemen de leerkrachten ervaren waarbij peer mediation zou kunnen bijdragen en dat zij het prettig en waardevol vinden als ik (als onderzoeker) hier verder in mijn onderzoek op in ga.

Het gesprek werd helaas afgebroken door een probleem met een van de leerkrachten, hij had de assistentie van de IB-er en de adjunct nodig.

Bijlage 2: Casus les peer mediation

Casus:

Nina en Luuk kregen ruzie tijdens het uitdelen van de rekenboeken. Toen Luuk de rekenboeken uitdeelde, probeerde Nina hem te laten struikelen. Voor de grap, had ze gezegd. Luuk vond het niet zo grappig en werd boos. Hij draaide zich woedend om en riep: “Kun je niet uitkijken of zo?! Schele meloen!” Nina was verbaasd. Ze bedoelde het als grapje. Maar de reactie van Luuk maakte haar ook enorm kwaad. Ze mag toch wel een grapje uithalen? Nina had de boeken onlangs neergegooid en schreeuwde terug tegen Luuk: “Jij kan echt niet tegen een grapje he? Je loopt altijd maar te klagen!” Ze stampvoette dichter naar Luuk toe. De juf had de hele situatie zien gebeuren. Zij wilde erg graag verder met de moeilijke rekenles die ze had gepland. Dus zei ze tegen Luuk en Nina dat ze op de gang even met de mediator van de klas moesten gaan praten.

Nina, Luuk en de mediator gaan op de gang praten over wat er is gebeurd. Nina wil graag vertellen dat het maar een grapje was, en dat zij het echt niet zo bedoelde. Luuk voelt zich erg verdrietig en snapt helemaal niets van de gemene actie van Nina. Kan de mediator het oplossen?

Bijlage 3: Analyse van de vragenlijsten

Vraag 1: Ervaart u conflicten tussen kinderen in de klas?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Ja	9(100%)	0(0%)	9 (100%)
Nee	0(0%)	9 (100%)	9 (100%)

Vraag 2: Hoe vaak op een dag komt een conflict voor?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
1x	2 (22%)	7 (78%)	9(100%)
2x of meer	6 (67%)	3 (33%)	9(100%)
5x of meer	1 (11%)	8 (89%)	9(100%)

Vraag 3: Soorten conflict

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Strijd door pesten	3 (33%)	6 (67%)	9 (100%)
Ruzies/Vechtpartijen	6 (67%)	3 (33%)	9 (100%)

Overig:

Maken van onaardige opmerkingen	1 (11%)
Bemoeienis	2 (22%)
Misverstanden	1 (11%)

Vraag 4: voorbeeld vraag.

Vraag 5: Hoe worden conflicten opgelost?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Leerlingen lossen zelf op	7 (78%)	2 (22%)	9 (100%)
De leerkracht komt tussenbeide	9 (100%)	0 (0%)	9 (100%)

Overig:

Leerlingen vragen leerkracht om hulp	1 (11%)
--------------------------------------	---------

Vraag 6: Wanneer komen deze conflicten het meest voor?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Het speelkwartier	8 (89%)	1 (11%)	9 (100%)

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
De gym	1 (11%)	8 (89%)	9 (100%)
Het lopen in de rij	3 (33%)	6 (67%)	9 (100%)

Overig:

Leswisselingen 1 (11%)

In de klas 3 (33%)

Samenwerken 1 (11%)

Vraag 7: voorbeeldvraag

Vraag 8: Mening mediation

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Goede methode	7 (78%)	2 (22%)	9 (100%)
Matige methode	2 (22%)	7 (78%)	9 (100%)
Niet zo goede methode	0 (0%)	9 (100%)	9 (100%)

Overig:

Voldoende 1 (11%)

Geen ervaring/mening 1 (11%)

Vraag 9: voorbeeld vraag

Vraag 10: Cijfer voor de zinvolheid van mediation (10 = erg zinvol. 1 = helemaal niet zinvol)

Vragenlijst	Cijfer
1	7,5
2	-
3	6
4	8
5	-
6	8
7	7
8	6
9	7

Totaal aantal vragenlijsten: 7

Totaal aantal punten: 49,5

$49,5 : 7 = 7,1$ afgerond: 7.

Vraag 11: Doet u als leerkracht wat aan mediation in de vorm van een les of instructie?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Ja	1 (11%)	8 (89%)	9 (100%)
Nee	6 (67%)	3 (33%)	9 (100%)
N.v.t.	2 (22%)	7 (78%)	9 (100%)

Vraag 12: voorbeeldvraag

Vraag 13: Aan de door welk door u genoemde conflicten zou peer mediation kunnen bijdragen?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Strijd door pesten	3 (33%)	6 (67%)	9 (100%)
Ruzie	9 (100%)	0 (0%)	9 (100%)
Vechtpartijen	3 (33%)	6 (67%)	9 (100%)

Overig

Oplossen van onenigheden 1 (11%)

Vraag 14: Wat zou het aanleren van mediation aan uw leerlingen door u vergemakkelijken?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Een training	5 (56%)	4 (44%)	9 (100%)
Een goede handleiding	4 (44%)	5 (56%)	9 (100%)
Een lessenreeks	1 (11%)	8 (89%)	9 (100%)

Overig:

N.v.t./geen mening 2 (22%)

Vraag 15: Welke onderwerpen moeten in deze handleiding naar voren komen?

	Gekozen	Niet gekozen	Totaal
Theorie over PM	2 (22%)	7 (78%)	9 (100%)
Activiteiten + opdrachten over PM	7 (78%)	2 (22%)	9 (100%)
Lessen rondom PM	5 (56%)	4 (44%)	9 (100%)

Overig: Geen.

Vraag 16: Voorbeeld vraag

Bijlage 4: Analyse van de gebruikte citaten uit interviews

Analyse deelvraag 1: Welke conflicten ervaren de leerkrachten van gr. 5 t/m 8 op O.B.S. De Klimop?

Categorieen deelvraag 1:

Definitie van het begrip conflict

Ervaren van een conflict ja/nee

Soort conflict

Situatie waarin het conflict zich het meest voordoet

Oplossen van de conflicten

	Categorie 1: Definitie conflict	Cat. 2: Ervaren van een conflict ja/nee	Cat. 3: Soort conflict	Cat. 4: Situatie waarin conflict zich het meest voordoet	Cat. 5: Oplossing v.d. conflicten
Leerkracht 1	“Een conflict is een situatie van mensen die het niet eens zijn over een bepaalde zaak en dit kan ontaarden in een vechtpartij.”	Ja	“Bijvoorbeeld iemand zit op de computer en dan zegt de ander ik ben aan de beurt of iemand is een potlood kwijt en dan heeft de ander misschien zijn potlood. Dus dat soort dingen gebeuren er wel.”	Blijkt niet uit het interview!	“Dan praat ik het altijd uit. Ik probeer te achterhalen waar de kern van het probleem zit.” “Stel een kind is heel boos en dan komt er een ander kind bij van juf dat en dat is gebeurd en ehm dan zeg ik oke ga maar even met hem praten en dan komen jullie dajijk bij mij.”

Leerkraft 3	“Als een misverstand niet op de juiste manier wordt opgelost. Dus dat je het niet met elkaar eens bent ok maar als je een verkeerde keuze maakt in de oplossing dan heb je een conflict.” “Het zijn heel vaak misverstanden. Iemand kijkt naar een ander en er is meteen een conflict.” “Nee, agressief niet maar gelijk in de verdediging. En zonder eigenlijk na te gaan wat die ander ermee bedoeld.”	Ja	“Het zijn heel vaak misverstanden. Iemand kijkt naar een ander en er is meteen een conflict.”
--------------------	---	----	--

Categorieen deelvraag 2:
Zinvolheid peer mediation
Mening peer mediation

Leerkracht 5	"Ik heb het niet meegemaakt maar ik heb er wel het een en ander over gelezen." "Ja. dat lijkt me heel erg zinvol."	"Wat ik net al aangaf dat leeftijdsgenootjes die misschien toch wat stabiel zijn.. Die een bepaalde rol in een groep.. een positieve rol in een groep hebben.. Eh.. Leerlingen kunnen helpen om ehm het ongewenste gedrag om te zetten naar gewenst gedrag. En daar een voorbeeldfunctie in te zijn en *Kucht* Ik denk dat het voor leerlingen ook laagdrempeliger kan zijn.. Als ze niet met een volwassene praten maar dat een leerlingen luistert en probeert tips te geven." "Omdat leerlingen.. je hoort heel vaak dat leerlingen van elkaar leren. Ja mijn visie is ook zo. Dat leerlingen dat kunnen. En ik denk dat je leerlingen ook daardoor.. Zeker de mediators het gevoel kan geven van hey.. Ik ben ook degene die die kwaliteit in me heeft.. En.. dat je bij andere leerlingen het voorbeeldgedrag kunt laten zien. En vooral het laagdrempelige van ja, het zijn leeftijdsgenootjes, het is niet de volwassene die meer kennis heeft over.. die mij verteld hoe of wat.. en ik vind daarin wel dat er heel goed geluisterd moet kunnen worden." "Het scheelt denk ik in tijd voor de leerkracht. En het scheelt ook dat eh.. het conflict minder bij de leerkracht binnen komt want ook daar zitten ergernissen. En.. Een kind kan op een negatieve manier bij een leerkracht op zijn netvlies komen. En ik hoop dat je dat een beetje er uit gaat halen."
----------------------------	--	--

Leerkracht 9	“...zeker aan het begin van het schooljaar vind ik. Dan sowieso” “Ja.”	"En ik denk dat dat ook die.. dat dat er ook bij hoort. dat je allebei die partijen gewoon.. dat ze gewoon denken van okay dit is voor ons een goede oplossing.” “En ook als het iets is tussen bijvoorbeeld vrienden.. Die gewoon goed met elkaar overweg kunnen maar dat er net even iets vervelends is gebeurt en dan praten ze zelf ook wel over een oplossing waarbij ze allebei tevreden zijn en sommige kinderen zijn gewoon van: ja ik ben het er eigenlijk niet mee eens maar ik denk dat het wel beter is.” “ik denk dat het voor alle scholen belangrijk is dat je dat als leerkracht doet. Want eh je kan wel de hele tijd straffen en daar ben ik sowieso niet zo van.. Ja natuurlijk als het moet dan moet het. Maar als kinderen met elkaar problemen hebben dan kun je er beter over praten en proberen he.. dat ze gaan nadenken. van Oh zo ga ik dit oplossen. Voor later ook nodig. En dan ben jij er niet bij. En dan moeten ze dat zelf gaan doen. Dus ik denk niet alleen voor de Klimop maar voor elke school belangrijk is.” “ Ik denk als jij kinderen vanaf groep 1/2 strak dat bijbrengt. Zo ga je met elkaar om *klopt op tafel* zo doe je dat, tot en met groep 8 en dat iemand uit groep 8 of dat ze dat op een gegeven moment echt goed kunnen en ook gewoon kunnen.. zonder dat ze partij gaan kiezen. Want dat moet natuurlijk ook zo zijn, dat moet onpartijdig zijn..” “maar ik denk wel dat het gewoon goed is voor de kinderen dat ze gewoon zelfstandig zijn en dat ze de verantwoording leren nemen voor elkaar en dat ze het ook gewoon voor elkaar opnemen.”
----------------------------	--	--

Categorieen deelvraag 3:
Eisen
Reden van de eisen:

	Categorie 1: Eisen	Categorie 2: Reden van de eis
Leerkracht 1	Scholen van de leerkrachten Controle op borging	“..misschien is het goed om als we de boel weer opstarten iemand uit te nodigen om zich daarin te verdiepen omdat ze al heel veel ervaring ermee heeft.” “Want het was een behoorlijke cursus toen die we gevolgd hebben.. uhm er zijn zoveel nieuwe leerkrachten bijgekomen dus ik denk toch ook wel dat de nieuwe leerkrachten hier een korte opleiding moeten krijgen je hoeft niet de hele cursus te doen..”
Leerkracht 2	Spelletjes Overzichtelijk Kort	“Nou ja ik denk dat je eerst met hele basale dingen moet gaan beginnen. Dus dat ze begrijpen wat een conflict is”
Leerkracht 3	Heel praktijkgericht Naar de kinderen gericht Casus Rollenspel	—
Leerkracht 4	Kort Open voor eigen suggestie	—
Leerkracht 5	Kort Duidelijk Theorie: wat is mediation? Controle op de uitvoering	"Ik weet hoe leerkrachten reageren. Die hebben het altijd druk..Geen tijd."
Leerkracht 6	Praktisch Verweven met theorie Rollenspellen	“..Dat ze daar het meeste van leren”

	Categorie 1: Eisen	Categorie 2: Reden van de eis
Leerkracht 7	Aanspreekbaar voor de leerlingen Beginnen bij de basis Een combinatie van opdrachten, een combinatie van een stukje theorie. Rollenspellen	“Niet bij deze.. hoe moet ik het zeggen.. soort kinderen klinkt naar. Maar, het zijn kinderen uit een laag opgeleid niveau, de woordenschat is heel slecht. Begrijpend lezen is heel slecht. Het zit helemaal niet in hun belevingswereld. “
Leerkracht 8	Onpartijdigheid Casus/Rollenspel Baseren op eigen ervaringen van de kinderen	—
Leerkracht 9	Aansluitend op de belevingswereld Positief Baseren op eigen ervaringen van de kinderen Kort Lijst met tips Controle op de borging	“..maar ik denk wel dat het gewoon goed is voor de kinderen dat ze gewoon zelfstandig zijn en dat ze de verantwoording leren nemen voor elkaar en dat ze het ook gewoon voor elkaar opnemen.” “Omdat je natuurlijk alles dubbel moet doen en je alles dubbel moet uitleggen en je hebt gewoon heel veel verschillende niveaus en gewoon midden groep 6 en midden groep 5.” “Maar als jij het druk hebt en ja ik moet dit en dat voorbereiden en je hebt gewoon een lijst waar een aantal belangrijke punten staan van zo en zo en zo kun je het doen, bij wijze een stappenplan.. Ik denk dat dat heel veel houvast geeft.” “Je zegt dat gewoon eerlijk en ik ga ervan uit dat iedereen eerlijk is dus als je dat gewoon inderdaad regelmatig laat terug komen in een teamvergadering is dat al voldoende”

Bijlage 5: Analyse observaties groep 5/6

Analyse observatieformulieren

Observatie 1+2 - GR 5/6

08:30 - 10:30 In de klas, tijdens de les

OBSERVATIE 1
GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

10:30 - 11:00 Pauze

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

11:00 - 12:00 In de klas, tijdens het **zelfstandig werken**

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

EINDE OBSERVATIE

OBSERVATIE 2

08:30 - 10:30 Tijdens het uitdelen van de boeken

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	<u>Beide partijen mogen hun verhaal doen</u>
<u>Strijd door pesten</u>	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

10:30 - 11:00 Pauze

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	Leerkracht komt tussenbeide	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
Bemoeienis		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

11:00 - 12:00 Tijdens de les

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

12:00 - 13:00 Pauze, tijdens het staan in de rij

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
<u>Ruzie/Vechtpartij</u>	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
<u>Strijd door pesten</u>	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
Bemoeienis		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

13:00 - 14:00 Tijdens een bijzonder evenement: afscheid van stagiaire

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

14:00 - 15:00 Tijdens de les

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

Bijlage 6: Analyse observaties groep 7

Analyse observatieformulieren

Observatiemoment 1+2 GR7

OBSERVATIE 1

08:30 - 10:30 In de klas, tijdens de leswisseling + zelfstandig werken

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	Leerkracht komt tussenbeide	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	Leerkracht komt tussenbeide	Beide partijen mogen hun verhaal doen

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

10:30 - 11:00 Pauze

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

11:00 - 12:00 In de klas, tijdens de les

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

12:00 - 13:00 Grote pauze

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

13:00 - 14:00 Tijdens **binnenkomst na grote pauze**

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

14:00 - 15:00 Tijdens de gym

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

OBSERVATIE 2

08:30 - 10:30 In de klas, tijdens het zelfstandig lezen

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
<u>Ruzie/Vechtpartij</u>	Leerkracht komt tussenbeide	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
Bemoeienis		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

10:30 - 11:00 Pauze

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

11:00 - 12:00 Tijdens de les

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

EINDE OBSERVATIE

Bijlage 7: Analyse observatie groep 8

GR8

OBSERVATIE 1: BEGIN OM 13:00

13:00 - 14:00 tijdens het zelfstandig werken

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
<u>Ruzie/Vechtpartij</u>	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
Strijd door pesten	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

14:00 - 15:00 tijdens de gym

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	<u>Leerkracht komt tussenbeide</u>	Beide partijen mogen hun verhaal doen
<u>Strijd door pesten</u>	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

OBSERVATIE 2

08:30 - 10:30 tijdens de leswisseling

Soort conflict	Oplossing van het conflict	Geobserveerde aspecten van PM
Ruzie/Vechtpartij	Leerkracht komt tussenbeide	Beide partijen mogen hun verhaal doen
<u>Strijd door pesten</u>	Leerlingen lossen het zelf op	Partijen zijn betrokken in het vinden van een oplossing
Misverstand		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de situatie
<u>Bemoeienis</u>		Partijen zijn betrokken bij het gesprek over de consequenties van het gedrag

10:30 - 11:00 Pauze

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

11:00 - 12:00 In de les

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

12:00 - 13:00 Pauze

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

13:00 - 14:00 Topo toets

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

14:00 - 15:00 Oefenen met CITO
EINDE OBSERVATIE

GEEN CONFLICTEN GEOBSERVEERD

Bijlage 8: Observatie na het testen van het stappenplan

Groep: 7

30 april 2015

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Rol van de leerkracht bij oplossen van het conflict:	Gevolg van het handelen van de leerkracht:	Rol van de andere kinderen bij het oplossen van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
--	--	--	---	---	--	---

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Rol van de leerkracht bij oplossen van het conflict:	Gevolg van het handelen van de leerkracht:	Rol van de andere kinderen bij het oplossen van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
08:30 - 10:30 In de klas / Gym Extra opmerkingen: De kinderen zien op het bord wie de mediators zijn. Er worden opmerkingen gemaakt als: "Oh ja, LL N is mediator!" De juf vertelt de kinderen wat de bedoeling weer was en herhaalt wat een mediator ook alweer moet kunnen: Goed luisteren, onpartijdig zijn etc.	Geen conflicten waargenomen	x	x	x	x	O Beide partijen mogen hun verhaal doen O Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan O Anders, namelijk:

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Rol van de leerkracht bij oplossen van het conflict:	Gevolg van het handelen van de leerkracht:	Rol van de andere kinderen bij het oplossen van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
10:30 - 11:00 Pauze	1. Mediator 1 kwam naar de LK toe. Die zei: "Nee jij bent mediator vandaag." Mediator 1 kwam naar de andere mediator toe. En beide riepen zij de betrokken partijen. Mediator 2 is vrienden met een van de partijen (LL S). LL M deed haar verhaal: "S schopte mij toen ik de bal af wilde pakken." Mediator 2 trok partij voor LL S. "Het was gewoon om de bal te pakken." Circa. 1 min	Ik gaf instructie: "Blijf onpartijdig." Mediator 1 vroeg aan beide partijen wat er was gebeurd. Toen vroeg ik aan Mediator 2 wat nu de bedoeling was. Hij zei: "Ze begrepen elkaar verkeerd. S zou misschien minder hard moeten spelen." Daarna zei mediator 1 dat ze sorry moesten zeggen. Circa 2 min.	Korte instructie wanneer het fout gaat.	LL herstellen zich en gaan door met mediation.	x	X Beide partijen mogen hun verhaal doen O Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing X Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie X Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan O Anders, namelijk:

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Rol van de leerkracht bij oplossen van het conflict:	Gevolg van het handelen van de leerkracht:	Rol van de andere kinderen bij het oplossen van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
11:00 - 12:00 In de klas / Gym	Na het buitenspelen nog een conflict. Een LL lachte een andere LL uit toen die viel. De mediator 2 was hierbij betrokken. Mediator 1 ging de gang op met beide partijen.	Mediator 1 vroeg beide partijen wat er was gebeurd. Zij gaf eerst LL M de beurt. LL N liet niet uitpraten. Ik greep in door te zeggen dat ze elkaar moesten laten uitpraten. LL M: "Ik viel en LL N lachte mij uit." Toen LL N: "Ik lachte niet om jou, maar om iemand anders." Ik zei: "Het is een misverstand. En nu?" Mediator 1 vroeg de LL: "Hoe kunnen we dit nu oplossen?" LL N: "Niet meer lachen als iemand valt en sorry zeggen." Zij schudden toen de hand en zeiden sorry. Mediator 1 complimenteerde.	Af en toe een beetje sturen.	x	x	x Beide partijen mogen hun verhaal doen x Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing x Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie x Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan O Anders, namelijk:

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Rol van de leerkracht bij oplossen van het conflict:	Gevolg van het handelen van de leerkracht:	Rol van de andere kinderen bij het oplossen van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
12:00 - 13:00 Grote pauze Extra: Leerkracht gr. 7 zei: "Ik ga dit zeker nog tot het eind van het jaar doen. (Het kiezen van mediators.) Ik vind het erg leuk om te zien hoe het leeft en ook zinvol, want de kinderen krijgen zo de verantwoordelijkheid die zij zo missen. Als ik zie hoe makkelijk het is dan gaat er een wereld voor me open."	Geen conflicten geobserveerd	x	x	x	x	O Beide partijen mogen hun verhaal doen O Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan O Anders, namelijk:

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Rol van de leerkracht bij oplossen van het conflict:	Gevolg van het handelen van de leerkracht:	Rol van de andere kinderen bij het oplossen van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
13:00 - 14:00 In de klas / Gym	Geen conflicten geobserveerd	x	x	x	x	O Beide partijen mogen hun verhaal doen O Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan O Anders, namelijk:

	Beschrijving en ontstaan van/Tijdsduur van het conflict	Oplossing/Tijdsduur oplossing van het conflict:	Rol van de leerkracht bij oplossen van het conflict:	Gevolg van het handelen van de leerkracht:	Rol van de andere kinderen bij het oplossen van het conflict:	Waargenomen aspecten van peer mediation:
14:00 - 15:00 In de klas / Gym	Geen conflicten geobserveerd	x	x	x	x	O Beide partijen mogen hun verhaal doen O Leerlingen zijn betrokken in het vinden van een oplossing O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het probleem/de situatie O Leerlingen zijn betrokken bij het gesprek over het gedrag en de consequenties hiervan O Anders, namelijk:

Peer Mediation

*Een stappenplan voor het implementeren van peer mediation
in de klas.*



Shirley Krassenburg
4e jaars studente Pedagogiek

Inleiding

Het bijgevoegde, gelamineerde vel is het beroepsproduct. Voor u ligt dus het stappenplan dat is gemaakt aan de hand van een onderzoek gedaan op O.B.S. de Klimop te Den Haag. Dit onderzoek is gedaan rondom het onderwerp “peer mediation.” Uit dit onderzoek is gebleken dat leerkrachten behoefte hebben aan een kort en bondig stappenplan, om peer mediation te kunnen implementeren in de klas.

Dit verslag bevat de uitwerking van dit stappenplan en het implementatieproces van dit stappenplan binnen de school. Daarnaast wordt er beschreven hoe dit stappenplan aansluit bij de conclusies uit het onderzoek. Ook wordt er aandacht besteed aan de maatschappelijke relevantie en de internationale context.

Inhoudsopgave.

Aansluiten van het stappenplan op de conclusies vanuit het onderzoek.	4
Aanbevelingen.	6
Bruikbaarheid en relevantie.	7
Maatschappelijke relevantie & Internationale context	8
Uitwerking van het stappenplan.	10
Implementatie van het stappenplan.	13
Reflectie op het stappenplan.	14
Literatuurlijst	15
Bijlage 1: Casus	16

Aansluiten van het stappenplan op de conclusies vanuit het onderzoek.

Vanuit de deelvragen uit het onderzoek zijn verscheidene conclusies naar voren gekomen. Een van de deelvragen ging specifiek over de eisen die de leerkrachten op O.B.S. de Klimop stelden aan dit stappenplan. De volgende tabel laat zien wat deze eisen waren:

Tabel 1.1: De eisen van de leerkrachten aan het stappenplan om peer mediation te implementeren.

Eis:	Aantal keer gekozen
Kort	4
Met casus en rollenspel	4
Controle op borging	3
Theorie & praktijk	3
Aansluitend op de leefwereld van kinderen	3
Overzichtelijk	2
Praktijkgericht	2
Scholing van de leerkrachten	1
Naar de kinderen gericht	1
Open voor eigen invulling	1
Beginnend bij de basis	1
Aandacht voor onpartijdigheid	1
Positieve input	1
Lijst met tips	1

Zoals te zien in de tabel zijn er een aantal eisen die vaak worden genoemd. Dit stappenplan is gebaseerd op de volgende eisen van de leerkrachten:

- Het stappenplan is **kort**;
- Het stappenplan benoemt **een casus en een rollenspel**;
- Het stappenplan bevat **theorie en praktijk**;
- Het stappenplan is **overzichtelijk**;
- Het stappenplan is **open voor eigen invulling van de leerkrachten**;
- Het stappenplan **geeft tips** voor de invulling van de verschillende stappen.

Daarnaast is het stappenplan gebaseerd op literatuur die is gebruikt om deelvraag 4 te beantwoorden: Wat is er bekend over effectieve implementatie op het gebied van peer mediation?

Om deze deelvraag te beantwoorden is er gebruik gemaakt van twee bronnen. Dit zijn beide artikelen die stappen uitwerken om peer mediation te implementeren in de klas. Het stappenplan is met name gebaseerd op het stappenplan van het CINOP uit 2006 en het artikel van Cohen uit 2012. Het artikel van het CINOP (2006) artikel geeft de volgende stappen:

Stap	Toelichting
Stap 1: Het is belangrijk dat de school voor ogen heeft wat voor doelen zij willen behalen aan de hand van peer mediation.	Het houden van een vergadering waarbij het gehele team achter het idee en het toepassen van peer mediation komt te staan. Het zou duidelijk moeten worden welke conflicten de leerkrachten ervaren en hoe peer mediation hieraan kan bijdragen.
Stap 2: Begin kleinschalig met het implementeren van peer mediation.	Het is volgens het CINOP lastig om zich aan een nieuwe methode te houden. Het is een kwestie van wennen (CINOP, 2006). Het is daarom goed om te beginnen met een klein aantal leerlingen, of om te beginnen met een klas in plaats van alle klassen of een hele bouw (CINOP, 2006).
Stap 3: Protocol	Het is volgens het CINOP (2006) belangrijk dat er een protocol aanwezig is. Hierin zouden de volgende 5 punten terug moeten komen (CINOP, 2006): - Het doel van peer mediation - De plek van peer mediation binnen de school - De rollen die worden ingevuld bij peer mediation en wie deze rollen gaat vervullen - De begeleiding van de mediators - Eventuele beloning voor mediators

Stap 4: Het in stand houden van peer mediation	Het is volgens het CINOP (2006) belangrijk dat er voor de leerkracht duidelijk is wat peer mediation inhoudt. Het opgestelde protocol draagt hieraan bij.
--	---

Tabel 2.2: Het stappenplan van CINOP (2006).

Het gemaakte stappenplan is kleinschalig, zoals stap 2 uit het artikel van het CINOP uitwerkt. Het stappenplan houdt zich voornamelijk bezig met een klas, in plaats van de hele school. Daarnaast noemt het stappenplan ook een protocol, waarin dezelfde suggesties worden gedaan voor de inhoudt. Ook worden er in het gemaakte stappenplan tips gegeven over het in stand houden van peer mediation, dit wordt opgenomen in het gemaakte protocol. Voor het implementeren van het gemaakte stappenplan in de school wordt in het hoofdstuk “Implementatie” van dit verslag meer informatie gegeven.

Aanbevelingen.

Voordat er met dit stappenplan gewerkt kan worden, zijn er drie relevante aanbevelingen die zijn voortgekomen uit het onderzoek:

- Zorg voor een goed implementatieproces

Voor het optimale gebruik van het gemaakte stappenplan is het belangrijk om deze stapsgewijs te implementeren in de school. Stals (2012) heeft hier het zogenoemde Plan-Do-Study-Act plan voor. Dit plan wordt uitgewerkt in het hoofdstuk “Implementatie” van het beroepsproduct.

- Een cursus voor het team.

Voordat dit stappenplan kan worden geïmplementeerd, is het van belang dat het team van de school een cursus aangeboden krijgt door een externe professional op het gebied van peer mediation. Dit zorgt ervoor dat alle leerkrachten op de hoogte zijn van het doel van peer mediation, het belang van peer mediation en de betekenis van peer mediation. Dit is een goede basis voor het verder implementeren van peer mediation binnen de school.

- Test en optimaliseer het stappenplan voor er officieel mee wordt gewerkt.

Voor dat het voor dit onderzoek gemaakte stappenplan als volledig effectief kan worden ervaren is het van belang om dit stappenplan grondiger te testen. Door het Plan-Do-Study-Act plan van Stals (2012) uit te voeren kan er worden gekeken naar hoe dit stappenplan binnen de organisatie past en hoe de leerkrachten hierop reageren. Bij negatieve reacties kan het stappenplan dan aangepast worden voor het officieel wordt ingevoerd. In het hoofdstuk “Implementatie” staat dit plan uitgewerkt.

Bruikbaarheid en relevantie.

Het stappenplan voor de uitvoering van peer mediation is bruikbaar voor de leerkrachten op O.B.S. de Klimop. Voorgaand werd er namelijk beschreven hoe dit stappenplan voldoet aan de eisen die de leerkrachten hebben gesteld aan dit stappenplan:

- Kort;
- Een casus en een rollenspel;
- Een mix van theorie en praktijk;
- Overzichtelijk;
- Ruimte voor eigen invulling;
- Tips voor het uitvoeren van de stappen.

Daarnaast is het gemaakte stappenplan voor uitvoering van peer mediation relevant voor de school. Uit het onderzoek dat is gedaan voor O.B.S. de Klimop blijkt dat 78% van de leerkrachten peer mediation een goede methode vindt om conflicten op te lossen. Daarnaast heeft de school aan het begin van het school jaar 2014-2015 een stuurgroep gevormd waarin een aantal leerkrachten gaan kijken hoe zij peer mediation weer in de school kunnen gaan toepassen. Dit stappenplan zal hen erbij helpen. Hoewel dit stappenplan te weinig is getest om als volledig effectief te worden beschouwd, is het wel een begin en een hulpmiddel voor een groter doel.

Maatschappelijke relevantie & Internationale context

Maatschappelijke relevantie

Voor de maatschappelijke relevantie van dit stappenplan wordt er gekeken naar een thema rondom peer mediation. Een voorbeeld hiervan is het thema pesten en methodes die gemaakt zijn om kinderen sociaal competent te maken. Scholen zijn actief bezig met deze thema's en ook tv programma's zoals "Gepest!" en "Project P: Stop het pesten!" lijken de nieuwe trend. Daarnaast is ook het Ministerie van Onderwijs druk bezig om pestgedrag tegen te gaan en te verminderen. Staatssecretaris Dekker heeft een akkoord ondertekend voor een actieplan. Dit actieplan heet "Stop het pesten." Scholen zullen worden ondersteund in het kiezen van een anti-pest aanpak. Het ministerie stelt hiervoor informatie beschikbaar over bewezen effectieve programma's en methodes en faciliteren zij kennisuitwisseling tussen scholen en samenwerking met experts (Rijksoverheid, 2014).

Uit het artikel van het CINOP over de implementatie van peer mediation blijkt dat het inzetten van peer mediation ook het pesten binnen de school verminderd. Uit onderzoek naar de effecten van de inzet van peer mediators blijkt dat 37,5% van de leerlingen zich veiliger voelt door de inzet van peer mediators, maar ook dat 25% zich ondersteund voelt bij pesten of ruzies (CINOP, 2006).

Internationale context

Ook in het buitenland zijn er verscheidene artikelen over peer mediation te vinden. Een artikel van R. Cohen uit 2012 geeft ook stappen om peer mediation uit te voeren in de klas of school. De stappen uit het gemaakte stappenplan zijn mede gebaseerd op dit artikel. Dit engelstalig artikel geeft de volgende stappen voor het implementeren van peer mediation:

Stap:	Toelichting:
1. Support	Het is van belang om support te vinden binnen het team. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van een vergadering of een bijeenkomst (Cohen, 2012). Daarnaast is het belangrijk dat er een aanspreekpunt binnen de school wordt gezocht. Deze overziet de training van de mediators en stuurt leerkrachten aan waar nodig (Cohen, 2012).
2. Plan	Zoals hierboven genoemd is, is het van belang om een protocol te maken, waarin precies staat welke leerlingen er gekozen zijn als mediator, wie het aanspreekpunt is, wat de taken van de mediators zijn en hoe peer mediation in stand wordt gehouden (Cohen, 2012).

Stap:	Toelichting:
3. Opleiden van mediatoiren	Dit is de stap waar het hierboven beschreven plan wordt uitgevoerd (Cohen, 2012). Er worden afspraken gemaakt met de mediatoiren en volgens dit artikel is het de bedoeling dat de mediatoiren op het basisonderwijs rond 12 uur aan training krijgen (Cohen, 2012).
4. Uitvoeren	Tijdens het uitvoeren is het van belang dat de coach in de gaten houdt of alles loopt volgens het plan uit stap 2 (Cohen, 2012).

Tabel 1.3: implementeren van peer mediation volgens R. Cohen (2012):

Ook in dit artikel komen het protocol en het opleiden van mediatoiren naar voren. Dit zijn ook stappen die zijn opgenomen in het gemaakte stappenplan. Dit laat zien dat het gemaakte stappenplan is gebaseerd op zowel nationale als internationale ontwikkelingen.

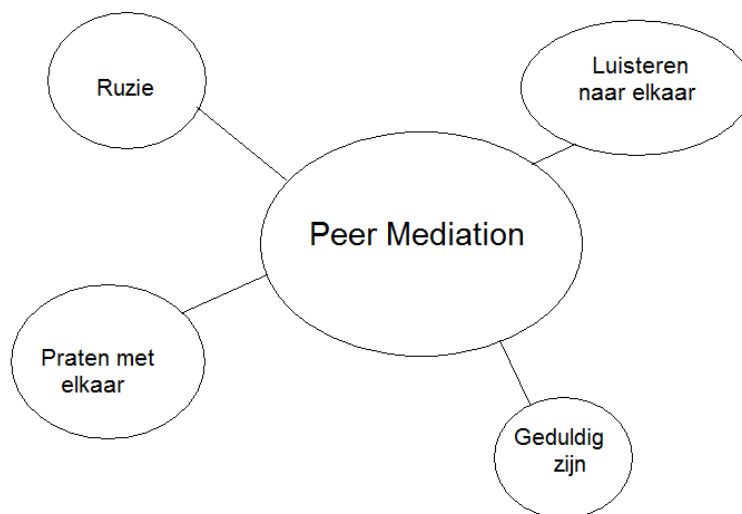
Uitwerking van het stappenplan.

Dit stappenplan is gebaseerd op de stappen die zijn aangegeven in het artikel van CINOP uit 2006. Ook overlapt dit stappenplan de stappen die worden weergegeven in het Engelstalige artikel van Cohen uit 2012, dit laat zien dat dit stappenplan ook rekening houdt met internationale ontwikkelingen op het gebied van de implementatie en uitvoering van peer mediation. Daarnaast zijn er vanuit de onderzoeker en de verzamelde data tips gegeven voor de uitwerking van dit stappenplan.

Stap 1: introduceren van het onderwerp (aan de klas)

Zoals het stappenplan aangeeft, weet niet ieder kind wat peer mediation is. Het is daarom van belang om de leerlingen bekend te maken met het onderwerp. Dit is een proces. Er wordt daarom geadviseerd om hier de tijd voor te nemen. Dit verschilt per klas, aangezien de ene klas onderwerpen sneller oppikt dan de andere klas. Dit betekent dat dit stappenplan rekening houdt met verschillende niveaus van leerlingen. Het stappenplan adviseert de volgende activiteiten om peer mediation te introduceren:

- Het maken van een mindmap: het woord kan worden opgeschreven op het bord, daarna kan de leerkracht kort uitleggen wat het onderwerp betekent. De leerlingen kunnen dan woorden verzinnen die erbij horen. Voorbeeld:



- Een powerpoint presentatie: dit werkt eigenlijk hetzelfde als de mindmap, alleen is de interactie met de leerlingen minder. De leerkracht is hier degene die de kinderen vertelt wat er allemaal bij peer mediation hoort. Wel kan de leerkracht eventueel vragen verzinnen.

Opmerking: Het is van belang dat bij de introductie van dit onderwerp duidelijk wordt gemaakt dat peer mediation belangrijk is en wat het doel zou kunnen zijn van peer mediation. Het artikel van het CINOP uit 2006 zegt hierover het volgende: "Als het doel van de school met peer mediation duidelijk is, kan de school zelf kiezen uit de mogelijkheden die

peer mediation biedt. Er vindt een vorm van matching plaats tussen de methodiek van peer mediation en de behoefte van de school.”

Stap 2: Oefenen met mediators.

Bij deze stap is het tijd om te gaan oefenen met de leerlingen. Er wordt geoefend met de kennis over mediator zijn en het oplossen van conflicten. Het stappenplan geeft de volgende suggesties:

- Een casus: in bijlage 1 staat een casus die gebruikt kan worden, maar er kan ook gekozen worden om zelf een casus te verzinnen of een situatie te nemen die zich heeft voorgedaan in de klas. De leerlingen kunnen dan twee aan twee of klassikaal vertellen hoe zij met deze casus als mediator zouden omgaan.
- Een rollenspel: ook hiervoor kan de casus uit bijlage 1 worden gebruikt, de leerkracht kiest dan leerlingen die de rollen kunnen vervullen en zij zouden dit voor de klas kunnen voordoen. De rest van de klas zou dan bijvoorbeeld tips en tops kunnen geven aan de spelers.

Opmerking: Het artikel van CINOP uit 2006 zegt dat het belangrijk is om kleinschalig te beginnen. Vandaar dat er is gekozen voor het uitvoeren van mediation in de klassensituatie. Later, als de gehele school met mediators draait, zou gekozen kunnen worden om mediators uit te zoeken die voor een hele bouw gereed staan.

Stap 3: Kiezen van mediators

De leerkracht gaat bij deze stap leerlingen uitkiezen die mediator zouden kunnen zijn. Er wordt aanbevolen om voor 2 mediators te kiezen, zodat de een altijd op de ander terug kan vallen voor advies of steun. De leerkracht kan de keuze maken om twee sociaal competente leerlingen uit te kiezen of een combinatie te maken van een sociaal competente leerling en een minder sociaal competente leerling. Hier is de leerkracht vrij in.

Opmerking: De mediators moeten ook leren omgaan met negatieve reacties op hun gedrag en op hun activiteiten. Niet alle klasgenoten zitten te wachten op hun hulp (CINOP, 2006). Het is daarom van belang dat de leerkracht altijd beschikbaar blijft om de mediators te steunen.

Stap 4: Het maken van een protocol

Deze stap is van belang voor het in stand houden van peer mediation in de klas. Een protocol kan helpen door het eens in de twee á drie weken weer naar boven te halen en de regels nog eens op te lezen of het protocol bij te werken bij het kiezen van bijvoorbeeld nieuwe mediators.

Het is van belang dat er heldere gedragsregels in de klas worden gemaakt, die ook gelden voor de mediators (CINOP, 2006). Daarnaast wordt er geadviseerd het volgende in het protocol te zetten (CINOP, 2006):

- wat de doelstelling is van peer mediation
- wat de plek is van peer mediation in de klas

- welke rollen worden ingevuld en wat er in die rol wordt verwacht (taken, verantwoordelijkheden, tijdsbesteding, scholing, begeleiding);
- hoe de begeleiding van de peers is geregeld (wie geeft wat voor begeleiding, aan wie en wanneer);
- wat de beloning is van de peers (geen beloning, studiepunten, schoolcertificaat, anders).

Na het uitvoeren van deze stappen is het van belang om te kijken naar het evaluatieproces van deze stappen. Het artikel van het CINOP (2006) geeft hier een aantal tips voor. Om peer support in stand te houden dient peer mediation volledig te zijn opgenomen in de school (CINOP, 2006). Dit gebeurt door de stappen die het gemaakte stappenplan heeft uit te voeren, maar dit is volgens het artikel van CINOP niet voldoende. De peer mediators moeten worden gesteund en bijgeschoold. Daarnaast is het ook van belang dat deze peer mediators constant worden benaderd als er een conflict is (CINOP, 2006). Dit neemt de leerkracht voor een groot deel voor zijn of haar rekening. Daarnaast is het van belang dat ook de leerkrachten worden bijgeschoold door eventuele externe professionals en een aanspreekpunt hebben binnen de school (CINOP, 2006).

Implementatie.

Voor een succesvolle implementatie van dit stappenplan in de school is het van belang dat het stappenplan eerst wordt geïntroduceerd aan het team. Volgens het CINOP (2006) is het wennen voor leerkrachten om te werken met een nieuwe methode. Volgens een artikel van K. Stals uit 2012 blijkt dat elke succesvolle implementatie in essentie om het Plan-Do-Study-Act plan draait.

Allereerst wordt er gevraagd om te plannen. Dit is een fase die volgens Stals veel aandacht vraagt. In deze fase moet er duidelijk zijn wat er moet veranderen en wat het doel is (Stals, 2012). Voor O.B.S. de Klimop is dit het implementeren en uitvoeren van peer mediation aan de hand van het gemaakte stappenplan om uiteindelijk peer mediation succesvol te kunnen toepassen. Daarnaast is het in deze plan-fase van belang dat er van tevoren een analyse wordt uitgevoerd op de belemmerende en bevorderende factoren (Stals, 2012). Neem bijvoorbeeld de motivatie van de leerkrachten, of de scholing en kennis van de leerkrachten. Als de leerkrachten op O.B.S. De Klimop niet genoeg kennis hebben van het begrip peer mediation zal dit het uitvoeren van het stappenplan kunnen belemmeren. Daarom is er in dit onderzoek ook aanbevolen om de leerkrachten eerst een cursus te laten doen op het gebied van peer mediation.

Na de plan-fase komt de do-fase. Hier wordt het gemaakte beroepsproduct gebruikt. De leerkrachten hebben nu als het goed is genoeg kennis mee gekregen van wat het doel van het stappenplan is. De aanpak wordt gemonitord en geëvalueerd, dit is tevens de study-fase. Dit kan bijvoorbeeld door de leerkrachten bij elkaar te laten observeren op conflicten of door een evaluatiemoment in te lassen tijdens de teamvergadering. Op basis van bevindingen kan het implementatie proces iets worden aangepast, dit is de act-fase (Stals, 2012).

Volgens het artikel van Stals is het echter wel bekend dat de toepassing van de interventie (in dit geval het stappenplan) kan verwateren. Instrumenten om te monitoren kunnen echter zichtbaar maken of de interventie nog wordt uitgevoerd zoals het moet (Stals, 2012). Blijkt dit niet het geval dan kan er voor worden gekozen om het Plan-Do-Study-Act plan nog eens uit te voeren. Om verwatering tegen te gaan kan er voor worden gekozen om het onderwerp peer mediation in de vergaderingen in te plannen en de voortgang te bespreken.

Reflectie op het stappenplan.

Als onderzoeker is het van belang om kritisch te blijven op het eigen proces. Dit stappenplan heeft een aantal discussiepunten naar voren gebracht.

Allereerst kan het stappenplan niet als volledig effectief worden beschouwd. Het is daarvoor niet genoeg getest. Het plan bevat stappen die over een langere periode moeten worden uitgevoerd. Het uittesten van het plan is gedaan in 2 dagen. Dit geeft geen goed genoeg beeld weer van hoe het stappenplan werkt in een schooljaar. Wel geeft dit een beeld van een begin voor een groter doel.

Daarnaast is het stappenplan getest in het midden/aan het eind van het schooljaar. Een stappenplan zoals deze moet worden getest aan het begin van het schooljaar. Stap 1 is namelijk de introductie op het onderwerp. De casus en de rollenspellen konden echter wel in het midden van het jaar worden getest, dit is dan ook gedaan.

Het plan is daarnaast getest in 1 groep. Dit betekent dat dit een eenzijdig beeld geeft wat betreft de toepassing van het stappenplan in de hele school. Wel heeft dit testen van het stappenplan in deze groep een aantal positieve resultaten opgeleverd. Deze resultaten zijn te lezen in het onderzoeksverslag. Deze resultaten kunnen dienen als doelen voor de rest van de groepen.

Een groot pluspunt aan dit stappenplan is dat het is gebaseerd op literatuur. Niet alleen op nationale literatuur, maar ook op internationale literatuur. Dit zorgt ervoor dat het stappenplan breed inzetbaar is. Daarnaast laten de artikelen een aantal positieve effecten zien van het implementeren van peer mediation aan de hand van de gegeven stappen. Deze positieve effecten kunnen worden gezien als doelen voor het toepassen van dit gemaakte stappenplan. Deze effecten zijn onder andere (Cohen, 2012):

1. Na het implementeren van peer mediation volgens dit stappenplan zal één derde van alle conflicten worden opgelost door de leerlingen zelf.
2. Verscheidene schoolleidingen geven aan dat ze blij zijn met dit programma en willen het niet kwijt.
3. Leerlingen worden enthousiast voor de rol als peer mediator en leerlingen die hulp ontvangen van deze peer mediators zijn hier over te spreken.

Deze effecten laten zien dat met het gemaakte stappenplan deze doelen ook kunnen worden bereikt. Dit omdat de stappen in het gemaakte stappenplan zijn gebaseerd op die uit de literatuur.

Literatuurlijst

CINOP. (2006). Peer support: Leerlingen ondersteunen elkaar binnen een nieuw didactisch concept. Verkregen op: 15 maart, 2015, van:

<http://ecbo.nl/downloads/publicaties/A00345.pdf>

Cohen, R. (2012). School Mediation Associates: A Quick Guide to Implementing a Peer Mediation Program. Verkregen op: 23 maart, 2015, van:

<http://www.schoolmediation.com/pdf/Quick-Guide-to-Implementing-a-Peer-Mediation-Program.pdf>

Rijksoverheid. (2014). Akkoord over gezamenlijke aanpak pesten. Verkregen op 7 februari, 2015, van Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl/nieuws/2014/10/03/akkoord-over-gezamenlijke-aanpak-pesten.html

Stals, K. (2012). De cirkel is rond: Onderzoek naar succesvolle implementatie van interventies in de jeugdzorg. Verkregen op 28 mei, 2015, van:

<http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/242465>

Bijlage 1: Casus

Nina en Luuk kregen ruzie tijdens het uitdelen van de rekenboeken. Toen Luuk de rekenboeken uitdeelde, probeerde Nina hem te laten struikelen. Voor de grap, had ze gezegd. Luuk vond het niet zo grappig en werd boos. Hij draaide zich woedend om en riep: "Kun je niet uitkijken of zo?! Schele meloen!" Nina was verbaasd. Ze bedoelde het als grapje. Maar de reactie van Luuk maakte haar ook enorm kwaad. Ze mag toch wel een grapje uithalen? Nina had de boeken onlangs neergegoid en schreeuwde terug tegen Luuk: "Jij kan echt niet tegen een grapje he? Je loopt altijd maar te klagen!" Ze stampvoette dichterbij Luuk toe. De juf had de hele situatie zien gebeuren. Zij wilde erg graag verder met de moeilijke rekenles die ze had gepland. Dus zei ze tegen Luuk en Nina dat ze op de gang even met de mediator van de klas moesten gaan praten.

Nina, Luuk en de mediator gaan op de gang praten over wat er is gebeurd. Nina wil graag vertellen dat het maar een grapje was, en dat zij het echt niet zo bedoelde. Luuk voelt zich erg verdrietig en snapt helemaal niets van de gemene actie van Nina. Kan de mediator het oplossen?

Stap 1 Introduceer het onderwerp

Waarom? Niet iedereen weet wat peer-mediation is. De leerlingen moeten snappen wat het begrip inhoudt voordat zij ermee aan de slag kunnen!

Hoe? Dit kan op verschillende manieren. Denk bijvoorbeeld aan een mind-map, een powerpoint presentatie of een filmpje. Laat hierin vooral terugkomen waarom het zo belangrijk is om mediators in de klas te hebben en wat deze mediators moeten kunnen! Jouw inbreng als leerkracht is erg belangrijk in deze fase. Jij bent de expert. Zorg dat de leerlingen het begrip goed snappen, dit voorkomt verwarring in de toekomst!

Stap 2 Oefenen maar!

Waarom? De leerlingen nemen informatie sneller op als zij ook in de praktijk kunnen oefenen met het onderwerp.

Hoe? Denk aan een casus of een rollenspel. In bijlage 1 van het verslag over dit beroepsproduct is een voorbeeld van een casus te vinden. Bij een rollenspel zou een groepje kinderen het voor de klas kunnen spelen, de andere kinderen geven dan tips en tops. Zo blijft de hele klas betrokken!

Stap 3 Het kiezen van mediators

Als leerkracht ken je jouw leerlingen het best. Kies twee leerlingen die minimaal een week mediator mogen zijn. Je kan als leerkracht de keuze maken om twee sociaal vaardige leerlingen te kiezen, of een combinatie te maken tussen een sociaal vaardige leerling en een minder sociaal vaardige leerling.

Stap 4 Protocol power!

Waarom? Samen regels opstellen en de leerlingen hun handtekening eronder te laten zetten kan leerlingen het gevoel geven onderdeel te zijn van hun eigen ontwikkeling.

Hoe? Neem de tijd om met de leerlingen een aantal afspraken en regels op te stellen. Deze kunnen dan in een document worden gezet. Dit wordt het peer mediation protocol. Maak verschillende hoofdstukken en denk hierbij aan:

- wat de doelstelling is van peer mediation;
- wat de plek is van peer mediation in de klas ;
- welke rollen worden ingevuld en wat er in die rol wordt verwacht (taken, verantwoordelijkheden, tijdsbesteding, scholing, begeleiding);
- hoe de begeleiding van de peers is geregeld (wie geeft wat voor begeleiding, aan wie en wanneer);
- wat de beloning is van de peers (geen beloning, studiepunten, schoolcertificaat, anders).

